

קהילה תומכת

במודל הפעלה סל גמיש

עריכה לשונית: אלישבע מאי
עיצוב גרפי ועימוד: כנרת (בדיחי) פרידמן
הוצאה לאור: מרכז ידע ג'וינט אשל
צילומים: תמיר אלטרמן, עודד נשר, עידו סדור

נובמבר 2024 | חשוון תשפ"ה

מדריך זה נכתב בלשון זכר ונקבה לחילופין
והוא מיועד לשני המינים במידה שווה.

קהילה תומכת

במודל הפעלה סל גמיש

מדריך הפעלה

כתבו:

מיכל דלומי – מנהלת תחום קהילות תומכות,

משרד הרווחה והביטחון החברתי

יהודית עופר ונעמי קרן – ג'וינט אשל

תוכן העניינים

8 פתח דבר

א | על התוכנית

13 רקע כללי

18 מטרות התוכנית

19 תיאור התוכנית

23 מנגנוני העבודה

26 מודל כלכלי

ב | הקמת קהילה

31 תהליך הקמת קהילה

33 כוח אדם

37 הכשרות מקצועיות והדרכות לצוותים

38 מערכת מידע

ג | תהליכי העבודה

44 בחירת סל שירותים

50 חוזים וביטוח

52 מעקב ובקרה

53 בניית תוכנית שיווק

ד | השתתפות חברתית ופנאי

- 57השתתפות חברתית ופנאי
- 60התנדבות בקהילה תומכת

ה | זכאי חוק סיעוד

- 64קהילה תומכת כחלק מחוק סיעוד

ו | מצבי חירום

- 68עבודה בחירום
- 71מצבי חירום
- 72כלים לתקשורת בחירום
- 74מערך "שכן תומך"

ז | מחקרי הערכה

- 78סיכום מחקרי הערכה

- 81ח | נסכחים

נספחים

- 82 1. טופס דיווח לוועדת היגוי
- 89 2. מודל כלכלי מומלץ
- 90 3. מיפוי אוכלוסייה
- 93 4. מיפוי שירותים ברשות
- 95 5. תפקידי צוות הקהילה
- 99 6. רשימת ציוד מומלצת
- 100 7. סילבוס לדוגמה
- 102 8. תמחור שירותים
- 105 9. סקר צרכים ושביעות רצון
- 109 10. טופס הרשמה לדוגמה
- 115 11. פרסום לקהילה תומכת
- 117 12. שאלון היכרות
- 128 13. מיפוי אוכלוסייה לשעת חירום
- 130 14. כרטיס חירום אישי

פתח דבר

בשנים האחרונות, בכל מדינות העולם המערבי וגם בישראל תוחלת החיים מתארכת והאוכלוסייה מזדקנת במהירות. בסוף שנת 2021 חיו בארץ 1,093,500 בני 65+, שהם כ־12% מאוכלוסיית המדינה. הצפי הוא, שהגידול בשיעור המבוגרים באוכלוסייה יימשך ואף יגבר בשנים הבאות. לפי התחזיות, עד שנת 2045 יהיה מספרם של בני ה־65+ כ־1,660,000 איש והם יהוו 14.6% מהאוכלוסייה. מספרם של בני ה־70+ אף יוכפל. עד שנת 2040 צפוי מספרם של בני ה־65+ להגיע לכשני מיליון איש¹.

ההזדקנות המהירה של המדינות המערביות מדרבנת את קובעי המדיניות ואנשי המקצוע לפתח שירותים המיועדים לתת מענה לצרכים המורכבים, השונים והמשתנים של אוכלוסיית הזקנים. "הזדקנות במקום" (Aging in place) היא אסטרטגיה מנחה במתן מענה לצרכים אלו.

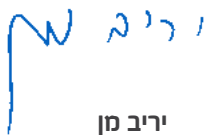
תוכנית 'קהילה תומכת' הוקמה בשנת 1989, ביוזמת משרד הרווחה וג'וינט־אשל. בשנת 2016 שודרגה התוכנית ויצאנו לדרך עם 'קהילות תומכות הדור הבא', שבהן שמנו את האזרחים הוותיקים במרכז ונתנו להם את האוטונומיה ואת אפשרות הבחירה של שירותים לפי רצונותיהם וצרכיהם. כמו כן, במסגרת תוכנית זו יש לאזרחים הוותיקים אפשרות לשנות את מרכיבי סל השירותים כל רבעון. בנוסף לכך, קהילה תומכת נכנסה כחלק מסל השירותים של זכאי חוק סיעוד, שבאפשרותם לבחור בתוכנית בתמורה ל־0.5 שעות שבועיות.

ביולי 2021 הממשלה קיבלה החלטה לאמץ את מודי ההזדקנות המיטבית שנקבעו יחד עם ג'וינט־אשל ושותפיה בממשלה. תוכנית קהילה תומכת היא אחת הפלטפורמות המרכזיות של מהלך השייכות. הקהילה התומכת, בשיתוף המחלקה לשירותים חברתיים ברשות, מאתרת את האזרחים הוותיקים בסיכון לניתוק חברתי,

1 שנור, י' וכהן, י' (2021). בני 65+ בישראל, שנתון סטטיסטי, מספר 23. מאירס-ג'וינט, ברוקדייל.

מחברת אותם לקהילה התומכת, מרחיבה את השתתפותם החברתית ואת הרשת החברתית שלהם ובכך מחזקת את תחושת השייכות שלהם.

אנו מאמינים, כי תדריך זה יקנה כלים מעשיים להמשך ההטמעה, ההפעלה ושגשוג של הקהילות התומכות הדור הבא. השותפות ושיתוף הפעולה בין כל הגורמים – הרשויות, המפעילים, הקהילה, משרד הרווחה והביטחון החברתי וג'וינט־אשל – חיוניים ומשמעותיים ביותר להצלחת הקהילות התומכות, להרחבתן, לגדילתן ולהגברת תחושת השייכות, הביטחון ושיפור איכות החיים של חברי הקהילות.

יריב מן

סמנכ"ל, ראש מינהל אזרחים ותיקים
משרד הרווחה והביטחון החברתי

יוסי היימן

מנכ"ל ג'וינט־אשל

על התוכנית א

מנגנוני עבודה
מודל כלכלי

רקע כללי
מטרות התוכנית
תיאור התוכנית

רקע כללי

קהילה תומכת היא תוכנית שפותחה על ידי משרד הרווחה והביטחון החברתי (להלן משרד הרווחה) וג'וינט־אשל, בהתאם למגמה המתפשטת בעולם המערבי וגם בישראל של הזדקנות במקום (aging in place). התוכנית מספקת מענה לצרכיהם של אזרחים ותיקים, בכל רמות התפקוד אשר מעדיפים להמשיך ולהתגורר בבתיהם ובסביבתם המוכרת או במסגרת דיור בקהילה אשר אין בו סל שירותים תומך. התוכנית מעניקה מגוון שירותים, המבטיחים איכות חיים, ביטחון ועצמאות ויוצרת עבור חברי הקהילה "מסגרת ללא מסגרת". בהיותה של התוכנית אוניברסלית ניתן למצוא בין שורותיה ישראלים ותיקים ועולים חדשים, יהודים וערבים, חילונים, דתיים לאומיים וחרדים.

להפעלת התוכנית שותפים: משרד הרווחה והביטחון החברתי, הרשויות המקומיות, מפעילים מהמגזר הציבורי והפרטי וביטוח לאומי.

את התוכנית מלוות שלוש הנחות יסוד:

הזדקנות במקום

היכולת לחיות בבטחה, בעצמאות, בכבוד ובנוחות בסביבתו הביתית והקהילתית המוכרת של האדם. בסקר² שערך ארגון AARP נמצא, כי 90% מבני 65 ומעלה רוצים להמשיך ולהתגורר בביתם זמן רב ככל האפשר וארבעה מתוך חמישה מאמינים שימשיכו לחיות בביתם עד 120.

התוכנית מותאמת למערכת החיים המשתנה, כך שתמיד תוכל לסייע בניהול חיים עצמאיים בבית ובקהילה ולספק את הרווחה הנפשית (well being) של חבריה.

שירות ממוקד אדם

מתן שירות שמכבד את ההעדפות, הצרכים והערכים האישיים של הפרט ומבטיח כי ערכי הפרט ינחו את כל ההחלטות לגביו. השירות מאופיין בכך שהוא מדבר עם האדם, מתכנן אתו את השירות שיקבל, מתמקד ביכולות של האדם, בחוזקות ובמיומנויות שלו ובמציאת פתרונות במסגרת הקהילה.

2 Farber, N., & Shinkle, D. (2011). *Aging in place: A state survey of livability policies and practices*. AARP Pub.

בניית שירות כזה מאפשרת בחירה, גמישות ודינמיות לצרכיו המשתנים של הזקן על בסיס גיל, תרבות וסביבה. כמו כן, השירות מאפשר לאדם חופש בחירה ומחזק את תחושת האוטונומיה שלו.

קונסטנד וחבריה³ (Constand et al., 2014) הגדירו "טיפול ממוקד לקוח" כטיפול התואם לערכים, לצרכים ולשאיפות של הלקוח ומושג כאשר קיים שיתוף של הלקוח בקבלת החלטות הנוגעות לו. בקהילה תומכת, בניית סל השירותים של הקהילה נעשה בהתייחסות לצרכים ולרצונות של חברי הקהילה והאוכלוסייה הוותיקה ברשות.

3 Constand, M. K., MacDermid, J. C., Dal Bello-Haas, V., & Law, M. (2014). *Scoping review of patient-centered care: Approaches in healthcare*. BMC Health Services Research: <http://www.biomedcentral.com/1472-6963/14/271>

התמודדות עם תופעת הניתוק החברתי

בסקר שנערך על ידי ג'וינט אשל ו- ERI ב־2022 נמצא, כי כ-30% מהאזרחים הוותיקים בישראל, מעל 300,000 איש, נמצאים בסיכון לניתוק חברתי. 15% מהנשאלים בסקר המחקר העידו שאין באזור מגוריהם אנשים שיסייעו להם בעת מצוקה. אזרחים ותיקים מנותקים חברתית או בסיכון לניתוק חברתי מצויים בסיכון להידרדרות בריאותית וכלכלית ופגיעים יותר במצבי משבר אישי בשל היעדר תמיכה זמינה.

"מהלך שייכות חברתית" מאגד תוכניות והתערבויות, שהשפעתן המרכזית היא מניעת הניתוק החברתי או צמצומו. המהלך מובל על ידי צוות משותף של מינהל אזרחים ותיקים במשרד הרווחה והביטחון החברתי וג'וינט-אשל.

צוות זה הגדיר שלושה מדדים מרכזיים לתוכניות שמתמודדות עם מניעת ניתוק חברתי:

לקהילות התומכות תפקיד חשוב בחיזוק שלושת מדדים אלה. בעוד שסל השירותים הבסיסי של הקהילה התומכת מאפשר יותר אינטראקציות ותמיכה בשעת מצוקה, גיוון הפעילויות החברתיות במסגרת הסל הגמיש יוצר הזדמנויות להשתתף בפעילויות חברתיות ולרקום קשרים חברתיים חדשים לאורך זמן. חלק בלתי נפרד מיצירת ההזדמנויות החברתיות הוא הארגון של כל פעילות בקהילה: מרחב מפגש המאפשר אינטראקציות, זמן התכנסות לפני פעילות לצורך "מינגלינג", תכנים מעודדי השתתפות ושיתוף חברי הקהילה בקביעת התכנים.

בנוסף למדדים אלו, לקהילה התומכת יש פוטנציאל משמעותי להשפיע על קידום האוריינות הדיגיטלית בקרב חבריה. עצמאות בשימושים דיגיטליים תורמת לניהול אורח חיים פעיל ובריא, להתנהלות כלכלית ולהשתתפות חברתית ובכך מקדמת הזדקנות מיטבית.

על השפעתה של הפעילות החברתית על המשתתפים בה אפשר ללמוד מסיפורו של מיכאל:

מיכאל, 79, אלמן כשלוש שנים. שניים מילדיו עברו לגור בארה"ב יש לו רק אינטראקציות נדירות עם אחרים. לאחרונה הוא נרשם לקהילה תומכת, וזכה לביקור ראשון של אב הקהילה בביתו. בתהליך הקליטה, אב הקהילה סיפר למיכאל על מועדון לאנגלית של חברי הקהילה, המתקיים אחת לשבועיים, בימי רביעי בבוקר. הוא סיפר שחברי הקהילה לומדים יחדיו אנגלית, והציע למיכאל שכך ישפר את האנגלית שלו כדי לשמור על קשר קרוב יותר עם נכדיו שבארה"ב. אבל מיכאל חשדן והוא מעדיף להישאר בנוחות של ביתו. בביקור הבא אב הקהילה מגיע מוכן ומזמין את מיכאל פעם נוספת להצטרף למועדון האנגלית. הוא מראה לו תמונה של הפעילות, מעביר לו את מספר הטלפון של חבר הקהילה שמוביל את המועדון ועוזר לו לאתר באפליקציית המפות בטלפון את הכתובת של מקום ההתכנסות.

בסופו של דבר מיכאל נאות להצטרף למועדון.

חודשיים חולפים ומיכאל לא רק משפר את כישורי האנגלית שלו, אלא גם יוצר קשרים חדשים: רות, שגם לה נכדים בארה"ב, הזמינה את מיכאל לקבוצת ההליכה שהיא מארגנת אחת לשבוע.

מיכאל מגלה את קבוצת ההליכה כתחביב מלא הנאה ומצטרף לרות בהובלת הקבוצה: שבוע אחד היא מארגנת, שבוע שני הוא מארגן.

מאז שמיכאל הצטרף לקהילה התומכת הוא מרבה להשתתף בפעילויות חברתיות, מרחיב את הרשתות החברתיות שלו וגם מרגיש יותר משמעותי ושייך לקהילה.

מה שמיכאל לא יודע, זה שליאת, הרכזת החברתית של הקהילה, הקימה הן את קבוצת ההליכה של רות והן את מועדון האנגלית. היא גייסה את חברי הקהילה וליוותה בעצמה את קבוצת ההליכה בפעמים הראשונות ואז שכנעה את רות להמשיך את הפעילות בעצמה. מועדון האנגלית התחיל מחיבור שיצרה בין שני חברי קהילה בודדים, שרצו ללמוד שפות אחד מהשני. המועדון התרחב עם הצטרפות חברי קהילה נוספים מהשכונה, ביניהם גם מיכאל.

לסיכום

החברות בקהילה התומכת מאפשרת פיתוח ועיבוי רשתות חברתיות, הגברת תחושת המשמעות של האדם, קידום אורח חיים פעיל ובריא, צמצום תחושת הבדידות ואיתור אזרחים ותיקים במצבים מנבאי סיכון.

מטרות התוכנית

1. לאפשר לאזרחים ותיקים המשך מגורים בקהילה, תוך הגברת תחושת הביטחון והשייכות, הרחבת הרשת החברתית ושיפור איכות החיים.
2. לחזק את האוטונומיה של האזרח הוותיק, תוך מתן בחירה אישית והתאמת סל שירותים מגוון, גמיש, ממוקד ומדויק לצרכיו המשתנים.
3. לקדם הזדקנות מיטבית ובכך לעכב/למנוע את התלות של האזרח הוותיק באחר.

אוכלוסיית היעד

אזרחים ותיקים בכל רמות התפקוד המתגוררים בבית פרטי או דירה, או בכל מקום מתוחם המשמש למגורים בקהילה, לרבות מקבצי הדיור של משרד העלייה והקליטה. לא כולל מגורים בבתי גיל הזהב של משרד השיכון, בתי־אבות או דיור מוגן פרטי.

תיאור התוכנית

צוות קהילה תומכת מכיר את כל חבריה (עד 220 בתי"אב) ואחראי כשירות בסיסי על:

שמירת קשר רציף עם כל חברי הקהילה התומכת באמצעות הטלפון, ביקורים יזומים ו/או על פי קריאה.

ביקורים יזומים לפחות אחת לחודשיים אצל כל חבר בקהילה.

תיקונים קלים בבית החבר.

תיווך לשירותים בקהילה לפי הצורך.

סיוע במיצוי זכויות.

פעילות פנאי מותאמת למרותקי בית (המבוססת על מתנדבים וללא עלות נוספת לגורם המפעיל).

צוות הקהילה וחבריה מספקים תמיכה הדדית ויוצרים הזדמנויות להגדלת ההשתתפות החברתית ובכך תורמים להגדלת רשת התמיכה של כל חבר בקהילה.

התוכנית מתקיימת בשיתוף פעולה מלא עם עו"ס אזרחים ותיקים במחלקה לשירותים חברתיים, המסייעת לאתר את האזרחים הוותיקים המתאימים לתוכנית, בדגש על אוכלוסייה בסיכון, ולחברם לקהילה התומכת.

סל שירותים מודולרי לבחירה

בנוסף לשירותי הבסיס, כל קהילה מציעה לחבריה סל שירותים מודולרי לבחירה מתוך האפשרויות הבאות:

אב קהילה מתגבר

ביקורי בית אחת לחודש וקיום קשר אלטרנטיבי רציף.

שירותים רפואיים

התקנת לחצן מצוקה בבית החבר, המאפשר קריאה לעזרה בכל שעות היממה ובכל ימות השנה באמצעות מוקד שירותי חירום. המוקד מספק שירותים רפואיים מסובסדים, הכוללים: התייעצות טלפונית עם רופא, הזמנת רופא לביקור בית ואמבולנס. ניתן להרחיב ולגוון את השירותים הרפואיים, לדוגמה הוספת חיישן לזיהוי נפילה, אמצעים טכנולוגיים לזיהוי מצבי סיכון, ועוד.

פעילות חברתית

מגוון פעילויות חברתיות קבועות ומונגשות לחברי הקהילה בכל רמות התפקוד [\(עוד על פעילות חברתית לפי רמת תפקוד, ראו בהמשך\)](#).

שירותי הנגשה

שירותי הסעות ומתן שירותים לבית, כגון: הבאת תרופות ומזון, שירותי גינון, סיוע בהגעה לחנות, ליווי לטיפולים רפואיים.

שירותי טיפוח

כגון מספרה וקוסמטיקה.

שירותים סמך־רפואיים

כגון פדיקור רפואי, טיפולים אלטרנטיביים.

הקהילה התומכת מציעה לפחות ארבעה שירותים שונים, מתוכם חובה להציע שירותים רפואיים (למעט בנסיבות מיוחדות ובאישור הפיקוח המחוזי) ופעילות חברתית.

כל חבר זכאי לבחור שני שירותים מתוך סל השירותים המודולרי. אם ברצונו ביותר משני שירותים, הוא יכול לקבל את השירותים הנוספים תמורת תשלום נוסף לדמי ההשתתפות בקהילה התומכת.

אחת לרבעון יכול חבר הקהילה לשנות ולעדכן את סל השירותים שלו, בהתאם לשירותים המוצעים.

הקהילה התומכת מגדירה את תדירות השימוש בכל שירות (אחת לשבוע/שבועיים/חודש/חודשיים/רבעון). אין להציע שירות בתדירות נמוכה יותר מאחת לרבעון. תדירות חצי שנתית אפשרית באישור מיוחד של המפקח המחוזי.

סיכום

התוכנית מורכבת משני סוגי שירותים:

1. **ליבת התוכנית** שאינה ניתנת להמרה וכוללת את אנשי צוות התוכנית (אב/אם קהילה, רכז/ת חברתי/ת מנהל/ת הקהילה). מדובר ב־150% משרה, הנחלקים באופן שהולם את צורכי הקהילה. סל שירותים זה מאפשר לצוות התוכנית לראות את החבר בראייה כוללת, לדאוג לצרכיו המשתנים, לשמור על קשר רציף ועל רשת תמיכה כללית לחבר הקהילה.
2. **סל שירותים** מודולרי ומגוון, שיכול להתאים לאוכלוסייה הטרוגנית. חבר הקהילה מקבל סל שירותים אישי ומפוקח על פי העדפותיו האישיות וצרכיו, בהתאם למסגרת התעריף בקהילה תומכת.

מנגנוני העבודה

ועדת היגוי יישובית

כוללת נציג מהגורמים הבאים:

ועדת הפעלה

כוללת:

נציגות נוספת לפי הצורך
נציגי קהילה, דמויות
מפתח מהשירותים, ועוד

נציג המחלקה
לשירותים חברתיים

מנהלת התוכנית
נציגת הגוף המפעיל
+ צוות הקהילה
על פי הצורך

ועדת היגוי יישובית⁴

מטרת ועדת ההיגוי היישובית היא הקמת התשתיות של הקהילה התומכת, ליווי ומעקב שוטפים ודין משותף בצומתי החלטות. הוועדה מתכנסת אחת לארבעה חודשים ובהתאם להתרשמות המקצועית של המפקח המחוזי.

חברי הוועדה

נציג ההמחלקה לשירותים חברתיים, נציג מנהל מטעם הגורם המפעיל, צוות הקהילה התומכת (מנהלת קהילה תומכת, אב קהילה ורכזת חברתית), שני נציגים מחברי הקהילה (לפחות נציג קבוע אחד). בקהילות בהתקשרות עם ביטוח לאומי יש להזמין נציג מסניף הביטוח הלאומי בוועדה הראשונה אחרי ההתקשרות ולפחות פעם בשנה. ניתן לזמן לוועדה גם נציגי אזרחים ותיקים ביישוב וכל גורם רלוונטי נוסף.

תפקידי הוועדה

1. התוויית מדיניות יישובית לצורך הפעלת התוכנית.
2. מעקב תקופתי אחר ביצוע התוכנית.
3. דיון בסוגיות עקרוניות שמתעוררות במהלך העבודה השוטפת.
4. העמקת שיתופי הפעולה בין הגורמים השונים השותפים להפעלת התוכנית וחלוקת תפקידים.
5. דיון ביוזמות מקומיות, חדשניות ויצירתיות.
6. עדכון ואישור סל השירותים בהתאם לצרכים של האזרחים הוותיקים ולתנאים המשתנים.

צ'ק ליסט לאישור סל שירותים – מהווה בסיס לאישור הסל:

- לפחות ארבעה שירותים לבחירה ללא תשלום.
- חובה להציע לחצן מצוקה ופעילות חברתית (לא חובה שחבר הקהילה יבחר בזה).
- לפחות שני שירותים חברתיים.
- אם יש אוכלוסיית יעד ייחודית בקהילה יש לוודא שקיים לפחות שירות אחד מותאם עבורה.
- הוספה של משפחת שירותים נוספת לסל: אב קהילה מתוגבר, הנגשה, טיפול סמך-רפואי או טיפוח.

4 למידע נוסף ניתן לפנות לתע"ס קהילות תומכות.

החלטות הוועדה מחייבות את השותפים והמפעילים.
 יו"ר הוועדה אחראי לתיאום שוטף של המפגשים, להוצאת סדר יום אשר יגיע לחברי
 הוועדה לפני הישיבה, ולפרוטוקול ([ראו נספח 1 - טופס דיווח לוועדת ההיגוי](#)).

ועדת הפעלה

ועדת הפעלה היא ועדה ביצועית, העוסקת בחיי היום-יום של התוכנית, ביישום
 ההחלטות של ועדת ההיגוי, בביצוען ובאיתור צרכים העולים מהשטח. הוועדה
 מתכנסת בתדירות של אחת לחודש או בעת הצורך.
 בשלושת החודשים הראשונים להפעלת התוכנית על הוועדה להתכנס אחת
 לשבועיים.

חברי הוועדה

נציג הגוף המפעיל, נציג המחלקה לשירותים חברתיים ונציגות נוספת לפי הצורך.

תפקידי הוועדה

ניתוח סקר צרכים
 והעדפות של
 חברי הקהילה

עדכון הדדי
 של השותפים

תכנון שבועי-חודשי של
 הפעילות החברתית,
 השיווקית וכדומה

דיון בשאלות
 ופתרון בעיות
 שוטפות

מעקב שוטף
 על ביצוע
 התוכנית

שימו לב

1. **תיעוד הפעילות:** על הוועדה לתעד את פגישותיה ולדאוג להפצת פרוטוקול.
2. **כינוס הוועדה:** עם התקדמות התוכנית והתייצבותה, ניתן לכנס את הוועדה
 במרווחי זמן גדולים יותר, אך לא פחות מאחת לחודש.
3. **מיסוד הפגישות:** חשוב למסד פגישות קבועות בין צוות הקהילה לבין צוות
 העובדים הסוציאליים המטפלים באזרחים הוותיקים ברשות המקומית.

מודל כלכלי

המודל הכלכלי של התוכנית מאפשר לקהילות להגיע לאיזון עם הגעתן לכ־200 בת־יאב ([להרחבה ראו נספח 2](#)).

הכנסות – תעריף לבית־אב

1. המחיר המלא לבית־אב, כפי שנקבע על ידי משרד הרווחה. המחיר מתעדכן מעת לעת.
2. משרד הרווחה מסבסד מושמי רווחה וההשתתפות העצמית שלהם הינה 25 ₪ לחודש. את ההפרש משלמים משרד הרווחה והרשות (בחלוקה של 75% המשרד ו־25% הרשות).
3. משרד הרווחה מסבסד ניצולי שואה ללא מבחן זכאות וההשתתפות העצמית שלהם הינה 25 ₪ לחודש. ועידת התביעות מזכה במקרים מסוימים בסבסוד נוסף בסך 15 ₪ לחודש. כפועל יוצא, ניצול שואה משלם בין 10 עד 25 ₪ בלבד.
4. לזכאי גמלת סיעוד, המופנים על ידי המוסד לביטוח לאומי, התשלום הוא חצי יחידת שירות (חצי שעה) בשבוע. המימון יבוצע על ידי המוסד לביטוח לאומי והוא מועבר ישירות לגוף המפעיל.

הוצאות

הוצאות קבועות

מורכבות מעלויות שכר מעביד לצוות הקהילה, אחזקת רכב וטלפון נייד, ניהול ושיווק מתנדבים.

הוצאות הפעלה

הוצאות על השירותים המודולריים שחבר הקהילה בוחר, כאשר כל בית־אב זכאי לבחירה של שני שירותים.

דרכי תשלום

מחיר מלא

לבית־אב

₪163

1/2

שעה
שבועית
(סבסוד מלא)

₪25

לבית־אב
(סבסוד חלקי)

ביטוח לאומי

גמלת סיעוד

משרד הרווחה

זכאי סבסוד

הקמת קהילה

ב

תהליך הקמת קהילה
כוח אדם
הכשרות מקצועיות והדרכות לצוותים
מערכת מידע

תהליך הקמת קהילה

אמות המידה להקמת קהילה תומכת משתנות בהתאם למספר בתי האב הצפויים להיות חברים בקהילה.

עד 220 בתי־אב

- ברשות המקומית מתגוררים לפחות כ־1,000 זקנים וישנה התחייבות של הרשות למינימום של 100 בתי־אב פוטנציאליים כבר בשנה הראשונה להקמת הקהילה.
- התחייבות הרשות המקומית לספק את סל השירותים הנדרש.
- התחייבות הרשות המקומית לעמוד בתקינת כוח אדם בהתאם למספר בתי האב.

עד 110 בתי־אב

- ברשויות קטנות שבהן מתגוררים בין 400 ל־1000 אזרחים ותיקים, ניתן לפתוח קהילה תומכת קטנה בתנאים הבאים:
- 1. התחייבות הרשות למינימום 50 בתי־אב פוטנציאליים כבר בשנה הראשונה להקמת הקהילה.
- 2. התחייבות הרשות לספק את סל השירותים כנדרש.
- 3. התחייבות הרשות לעמוד בתקינה של כוח האדם בהתאם למספר בתי האב.

מיעוט בתי־אב

- ברשויות קטנות שאין באפשרותן להקים קהילות תומכות בשטחן, ניתן להפנות אזרחים ותיקים לקהילה תומכת ברשות סמוכה ובלבד שנתנה על כך את הסכמתה, בכפוף לאישור המפקח המחוזי.

דרכי פנייה

רשות מקומית שאין בה קהילה תומכת ומעוניינת בהקמתה, מנהל המחלקה לשירותים חברתיים ימלא טופס מיפוי אוכלוסייה וטופס מיפוי שירותים לאזרחים הוותיקים ברשות ([נספחים 3, 4](#)) את הטפסים יש להעביר לאישור המפקח המחוזי, כפי המופיע בתע"ס הוראה 4.10 סעיף 8.

4. הרשות תעביר אל המפקח המחוזי את המסמכים הנדרשים על ידו לפתיחת סמל מסגרת שיועבר להמשך טיפול וקבלת אישור סופי של גורמי החשבות במשרד. למידע נוסף ולמילוי הטפסים יש לפנות למפקח או לנספחים המעודכנים בתע"ס.

הפעלת התוכנית

1. אם הרשות בוחרת במפעיל חיצוני (ולא בהפעלה עצמית) עליה לקבל הצעות/ מכרז מגופי הפעלה אפשריים.
2. לאחר בחירת הגוף המפעיל יוקמו ועדת היגוי וועדת הפעלה מקומית להכנת הבסיס להפעלת הקהילה.
3. לגבי חברי קהילה שהם זכאי גמלת סיעוד והמופנים על ידי המוסד לביטוח לאומי - באחריות הרשות לעדכן את המוסד לביטוח לאומי על פתיחת סמל מסגרת חדש עם פרטי הגוף המפעיל שנבחר. להרחבה נוספת, מומלץ לעיין בתע"ס.

כוח אדם

הצעדים המעשיים הראשונים שנעשים מיד לאחר חתימת החוזה, במקביל לקביעת ועדת ההיגוי הראשונה, הם גיוס כוח אדם והכשרה.

גיוס כוח אדם

התקינה בקהילה תומכת היא בהתאם למספר בתי האב בתוכנית, כלהלן:

1. עד 70 בתי־אב: 50% תקינה.
2. 71-110 בתי־אב: 75% תקינה.
3. 111-160 בתי־אב: 100% תקינה.
4. 163-220 בתי־אב: 150% תקינה.

חלוקת המשרות המומלצת בין אנשי הצוות לקהילה מלאה היא 25% ניהול קהילה, 25% ריכוז חברתי, 100% אב קהילה ([להגדרות התפקיד ראונספח 5](#)).

מבנה הצוות

מנהלת הקהילה מתכללת את כל הפעולות מול הגוף המפעיל וממונה ישירות על אב/אם הקהילה ועל הרכזת החברתית. העבודה כוללת פיקוח על עבודת הצוות והדרכתם ([להגדרות התפקיד ראונספח 5](#)).

אב/אם הקהילה כפופים למנהלת הקהילה ונמצאים בקשר רצוף עמו/ה ועם הרכז/ת החברתית. תפקיד אב/אם הקהילה הוא לב התוכנית. הם אנשי השטח הבאים במגע יום־יומי עם חברי הקהילה והם הזרוע המבצעת ([להגדרות התפקיד ראונספח 5](#)).

הרכז/ת החברתית אחראית על פעילויות הפנאי, על פרויקטים מיוחדים ועל המתנדבים. על הרכז/ת להכיר את כל חברי הקהילה ולייצר הזדמנויות לחיבורים בינם באמצעות התנדבויות, תחומי עניין משותפים, ועוד. הרכזת כפופה למנהל/ת הקהילה ונמצאת בקשר רצוף עם המנהלת ועם אב/אם הקהילה, המעבירים אליה את צורכי החברים ([להגדרות התפקיד ראונספח 5](#)).

ישיבות צוות מתקיימות אחת לשבועיים/שלושה לשם עדכונים הדדיים, אזור, למידה על הקורה בשטח, חשיבה על עשייה עתידית ומציאת פתרונות יצירתיים לבעיות המתעוררות.

בחירת כוח האדם תיעשה על ידי נציגי הגוף המפעיל, רצוי בשיתוף פעולה עם נציגי המחלקה לשירותים חברתיים ברשות. מומלץ לשלוח את המועמדים הסופיים ליום או יומיים של היכרות עם עבודתו של אב קהילה ותיק ושל רכזת חברתית, כדי לאפשר למועמדים להתרשם ממהות העבודה טרם קבלת החלטה מצידם.

תהליך הכנסת איש צוות לעבודה בקהילה

לאחר קבלת המועמד וחתימת חוזה העסקה עמו, יתקיים תהליך של אוריינטציה לתפקיד:

1. על מנהלת התוכנית להגדיר לעובד את תפקידו בעל-פה ובכתב בצורה מפורטת וברורה (כולל חובות, זכויות וגבולות התפקיד).
2. יש להצמיד את העובד למשך מספר ימים לאיש צוות תואם, ותיק בקהילה, ברשות או בקהילה דומה.
3. יש להכיר לעובד את שותפי התפקיד עימם יצטרך לעבוד וגורמים נוספים בקהילה הרלוונטיים לתוכנית, כמו: עו"ס"ם במחלקה לשירותים חברתיים, עו"ס סניף ביטוח לאומי, אחיות ורופאים, מנהלי מועדוני קשישים, נציגי המחלקה לייעוץ לקשיש, מנהלת מרכז יום, ועוד.
4. על מנהלת התוכנית לדאוג לכך, שהעובד יכיר את זכויות הזקנים בכל המישורים (ביטוח לאומי, רווחה, קופות חולים).
5. יש לערוך עם העובד ביקור במוקד המספק את שירותי לחצן המצוקה והשירותים הרפואיים.
6. יש לספק לאב/אם הקהילה רשימת ציוד מומלצת לארגז הכלים לתיקוני הבית ([ראו נספח 6](#)).

תיקוני בית באמצעות אב/אם הקהילה

תפקיד אב/אם הקהילה: מתן עזרה בתיקוני בית פשוטים ובסיסיים בבתיהם של חברי הקהילה, כגון: החלפת נורה שרופה, עזרה עם שלט הטלוויזיה, סיוע מול חברות הכבלים, חיזוק מדף רופף, התקנת שלב בתריס שבור, התקנת מאחזי בטיחות, שחרור סתימה בכיור וכדומה.

בעת הצורך, תיאום עם בעלי מקצוע לתיקונים הדורשים מומחיות, ופיקוח על עבודתם, לדוגמה: חשמלאי מוסמך או אינסטלטור.

צמצום הצורך לפנייה לאנשי מקצוע: אב הקהילה מהווה מקור לתמיכה זמינה, לחיסכון בעלויות, לתיווך עם אנשי מקצוע מומחים במידת הצורך כדי לבצע תיקונים מורכבים ולוודא שהזקנים מקבלים שירות הוגן ובמחיר סביר. קיים שוני בין המפעילים בכל הקשור לתיקוני הבית, בהתאם ליכולות המקצועיות של אב הקהילה.

שימו לב

בכל פעולה המתבצעת בבית חבר הקהילה יש לפעול על פי תקנות הבטיחות הנקבעות בחוק - פקודת הבטיחות בעבודה.

הכשרות מקצועיות והדרכה לצוותים

על כל אנשי צוות הקהילה התומכת להשתתף בקורס הכשרה, המאושר על ידי משרד הרווחה, תוך שנה מיום הכניסה לתפקיד ([ראו סילבוס הקורס בנספח 7](#)).

מטרות ההכשרה

1. הקניית ידע, מיומנויות וכלים מעשיים לניהול ולהפעלת התוכנית.
2. רתימת שותפים לדרך ופיתוח שיתופי פעולה מקומיים.
3. הקמת קבוצת שייכות ומסגרת ללמידת עמיתים.
4. יצירת בנק רעיונות ומתן תמיכה הדדית.

שימו לב

בנוסף לקורס ההכשרה, על כל אב/אם קהילה לקבל הדרכה פרטנית שוטפת מאיש מקצוע הקשור לתוכנית (מהמפעיל ו/או ממחלקת הרווחה), כדי לאפשר התלבטות, למידה ואוורור (ונטילציה).

פורום צוותי קהילות

מטרות הפורום הן למידת עמיתים לעובדים ותיקים, למידה בתחום ההזדקנות המיטבית וחידושים בקהילות התומכות.

הפורום מתכנס בשלושה אזורים בארץ: בצפון, בדרום ובמרכז (אליו שייכות גם הקהילות בירושלים וסביבתה). הפורום מנוהל ומופעל על ידי בית הספר להזדקנות מיטבית יחד עם צוות מובילים נבחרים מתוך הקהילות התומכות בסיוע הפיקוח של משרד הרווחה.

אחת לשנה יש מפגש צוותי קהילות תומכות בכל מחוז. בנוסף, יש מפגשי זום לאורך השנה לפי תפקיד ולפחות פעם בשנה פורום ארצי לכל אנשי הצוות. המפגשים מותאמים לצרכים העולים מהשטח. חלקם מיועדים לצוותים לפי מחוז, חלקם לפי תפקיד ולפחות פעם בשנה מתקיים פורום ארצי לכל אנשי הצוות. במסגרת פגישות אלו מועלים תכנים הקשורים לעבודה היום-יומית והמעסיקים את העובדים, דילמות וטיפים.

יש חשיבות רבה להשתתפות כל צוות הקהילה במפגשים לאורך השנה.

מערכת מידע

מערכת המידע לניהול קהילות תומכות - "קהילתי"

"קהילתי" פותחה עבור הקהילות התומכות על ידי ג'וינט-אשל בשיתוף משרד הרווחה והביטחון החברתי. מטרת המערכת לאפשר לנהל את הקהילה בכלל ואת הסל הגמיש בפרט.

ניתן לעבוד במערכת הן בטלפון הנייד והן במחשב.

באמצעות המערכת אפשר לחזק את הקשר עם חברי הקהילה וכן לבצע ניהול יעיל ומסונכרן.

ניהול חברים

- הקמת בתי-אב ומנויים חדשים במערכת. שינוי סטטוס לחברים שיצאו מהקהילה.
- עדכון וצפייה במידע על חברי הקהילה ועל אנשי הקשר שלהם (כרטיס לקוח).
- מיפוי חברי קהילה בסיכון לניתוק חברתי.
- פתיחת משימות להמשך טיפול.
- צפייה בדוחות אוכלוסייה (בתי-אב ומנויים), כגון: בתי-אב פעילים ולא פעילים, ימי הולדת ועוד נתונים.

ניהול ביקורים

- תיעוד ומעקב אחר ביקורים.
- אופטימיזציה של ביקורים לפי יישוב/רחוב/תאריך.
- צפייה בתיעוד של ביקורים אחרונים.

ניהול שירותים

- ניהול ומעקב אחר בחירת שירותים לבתי-אב ועדכון מימושים.
- ניהול ומעקב על השירותים החברתיים.

ניהול השתתפות חברתית

- ניהול הפעילויות החברתיות - רישום, תשלום ונוכחות.

תחומים נוספים

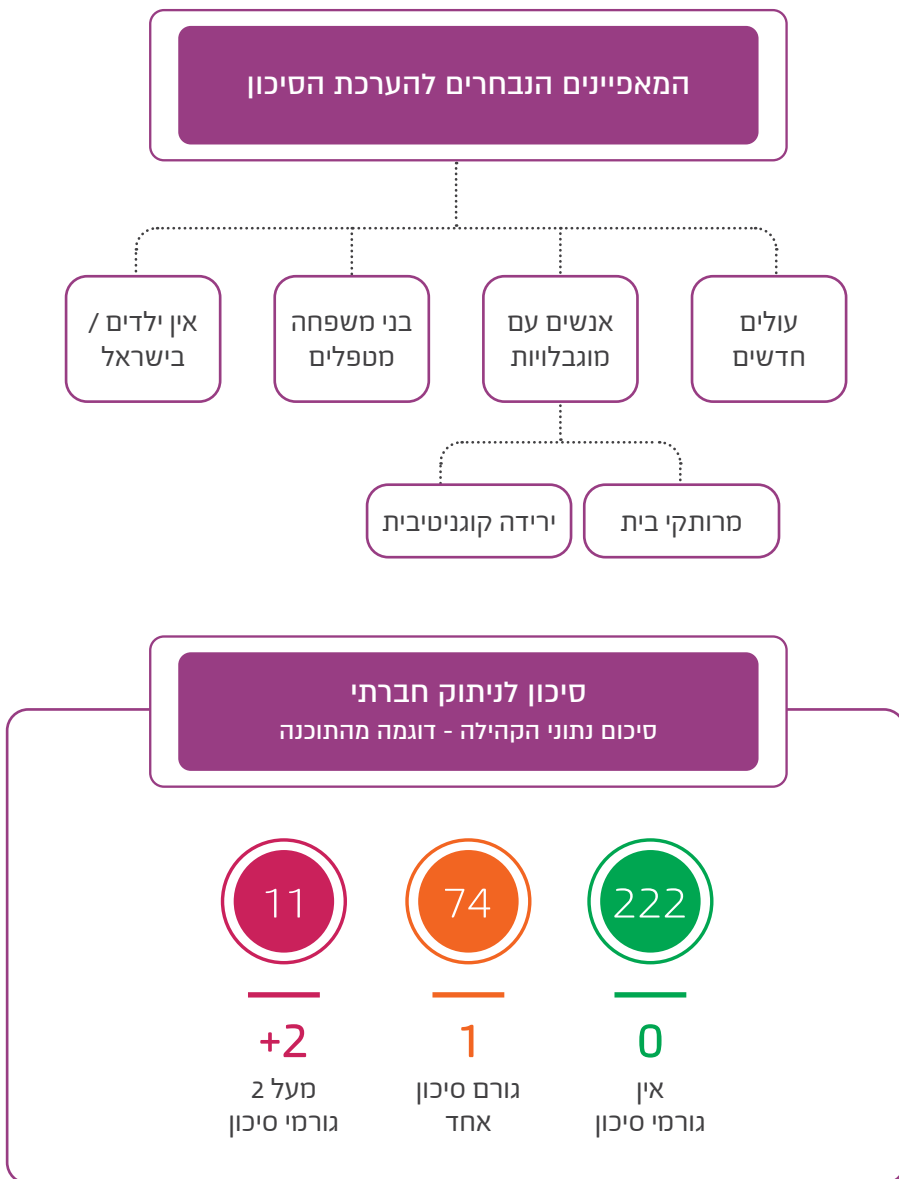
- ביצוע סקר צרכים לחברי קהילה ולקהל יעד.
- תיעוד שיחות חירום.

בקרה

- דף הבית מכיל ריכוז נתוני הקהילה: התפלגות חברי הקהילה לסיכון לניתוק חברתי, מספר בתי-אב ומנויים, בתי-אב שלא בוקרו מעל 65 יום, משימות פתוחות, התפלגות בחירת שירותים ובתי-אב שלא בחרו שני שירותים.
- הפקת מגוון דוחות שאותם ניתן גם לייצא לאקסל. הדוחות הם לכל קהילה בנפרד ובנושאים הבאים: אוכלוסייה, ביקורי בית, סל גמיש, ועדת היגוי. להלן דוגמאות לדוחות:

1. **בתי-אב שלא בוקרו** מעל 65 יום.
2. **בתי-אב ומנויים - כל הנתונים:** ייצוא לאקסל של כל הנתונים. לאחר הייצוא ניתן לבצע סינון ומיון לפי הצורך.
3. **שירותים לבתי-אב:** דוח המכיל את כל בחירות השירותים לבתי האב, כולל המימושים והיתרות.
4. **דוח פעילויות חברתיות:** רשימת הפעילויות וכמות המשתתפים בכל פעילות.
5. **דוח השתתפות חברתית:** רשימת החברים שהשתתפו בכל פעילות.
6. **מיפוי חברי קהילה עם סיכון לניתוק חברתי:** חברי קהילה עם אחד או יותר מהנתונים כפי שמוצגים בתרשים, נמצאים בסיכון לניתוק חברתי. ככל שיש יותר גורמים, כך הסיכון לניתוק חברתי עולה. המערכת מסכמת את הנתונים ומציגה מיפוי על הקהילה. בהתאם למיפוי ניתן לפעול למניעה באמצעות שירותים ייעודיים. ראו הרחבה בתרשים שבעמוד הבא.

מיפוי חברי הקהילה בסיכון לניתוק חברתי

תהליך הטמעת מערכת המידע בקהילות התומכות

תהליך הכניסה למערכת כולל את השלבים הבאים:

- חתימה על הסכם התחברות למערכת "קהילתי". המסמך כולל נספח הסכמה מדעת להעברה ולשמירה של נתונים במערכת המידע על חברי הקהילה.
- מילוי קובץ אקסל ייעודי המשמש להקמת הקהילה במערכת במקום להקליד במערכת כל חבר בנפרד.
- העברת פרטי צוות הקהילה להקמת משתמש במערכת: שם פרטי ומשפחה, ת"ז, שנת לידה, טלפון נייד, כתובת דוא"ל, תפקיד, קהילה/ות שאותן יכול לראות.
- הדרכה ראשונית לצוות הקהילה.
- ליווי ותמיכה טכנית בכל בעיה/שאלה לגבי המערכת.

תהליכי העבודה

ג

בחירת סל שירותים
חוזים וביטוח
מעקב ובקרה
בניית תוכנית שיווק

בחירת סל שירותים

מיפוי אוכלוסיות ושירותים

מטרת המיפוי היא להכיר את מאפייני האזרחים הוותיקים בקהילה התומכת וברשות בכלל ואת השירותים הקיימים באזור שבו הקהילה פועלת. מידע זה יסייע בתכנון השירותים שיינתנו על ידי הקהילה התומכת.

מיפוי אוכלוסיות

מיפוי בקהילה התומכת מתבצע אם ישנה כבר לפחות קהילה אחת וכן בקהילת האזרחים הוותיקים ברשות המקומית (המיפוי כולל את סוג האוכלוסייה, מרותקי בית, מיקום גיאוגרפי, משתתפים בפעילות חברתית, זוגות/בודדים, מגדר, ניצולי שואה, מוכרי רווחה, ידע בסיסי וכו') [\(לפירוט ראו נספח 3\)](#).

מיפוי שירותים

מיפוי השירותים הקיימים ברשות, כגון: מתנ"ס, מרכזי יום, קתדרה, מכללות וכדומה. מטרת המיפוי ליצור שיתופי פעולה כדי להוזיל עלויות למפעיל וגם כדי להביא עוד אנשים לפעילויות [\(לפירוט ראו נספח 4\)](#).

קבוצות מיקוד

לקהילות תומכות ברחבי הארץ ישנם מאפיינים שונים וגם צרכים שונים. כדי להבין מהם הצרכים והשירותים המתאימים לחברי הקהילה "שלי" מומלץ לקיים שתיים עד שלוש קבוצות מיקוד וגם קבוצת מיקוד אחת לקהל יעד שאליו הקהילה מבקשת לפנות. מטרת קבוצות המיקוד היא לברר באמצעות שיחה פתוחה את הצרכים וההעדפות של אוכלוסייה זו. קבוצות המיקוד מהוות הכנה לסקר צרכים והעדפות.

תמחור השירותים

תמחור כלכלי נועד כדי שלא לפגוע ביכולת הכלכלית של המפעיל. בתום תהליך איסוף הנתונים מחשבים את התקציב הפנוי לבית־אב, כלומר: התקציב עבור השירותים המודולריים הניתנים לבחירה עבור כל בית־אב.

התמחור יכול להיעשות לפי:

1. **תמחור עבור שירות:** שירותים אשר משלמים לספק רק אם הם מתבצעים בפועל. לדוגמה: טיול, שובר לקפה ומאפה, תספורת, מניקור.
2. **תמחור תקופתי:** שירותים המשולמים מראש לתקופה מסוימת, לדוגמה מנוי לתיאטרון, סדרת הרצאות ומנוי לבריכה.
3. **תמחור קבוע:** שירותים אשר משלמים עבורם באופן קבוע, בין אם משתמשים בהם או לא. לדוגמה שירות רפואי, ביטוח.
4. **שירותים הניתנים על ידי צוות הקהילה:** ניתן לספק חלק משירותי הסל המודולרי על ידי צוות הקהילה. לדוגמה: אב קהילה מתוגבר, הבאת תרופות, פעילות למרותך בית, חוג וכו'. הביקורים / פעולות (פעולה - הבאת תרופות, העברת חוג, ועוד), יוגדרו לפי שעות עבודה. כאשר התקן הוא בהתאם לבתי האב המרביים יידרשו שעות נוספות של איש הצוות. כל שתיים עד ארבע התערבויות שבועיות (תלוי בשירות) יצריכו שעה שבועית נוספת של איש הצוות.
כאשר תקינת כוח האדם הקיימת בפועל גבוהה יותר מהתקן הנדרש יהיה אפשר להשתמש בשעות העבודה העודפות ללא תוספת שעות למשרה.
אב קהילה מתוגבר - ביקור חודשי: במצב של תקינה מלאה. על כל 20 בתי אב המבקשים אב קהילה מתוגבר יש להוסיף 10% תקינה.
השירותים שעלו בקבוצות המיקוד, כולל היתכנות ביצועם, נבדקים באמצעות קבלת הצעות מחיר מספקים שונים. ישנה אפשרות לתמחר שירותים באופן חצי שנתי, רבעוני או חודשי ([להרחבה ראו נספח 8](#)).

סקר צרכים והעדפות

לאחר קיומה של קבוצת המיקוד ולאחר תמחור השירותים, ניתן להתחיל בסקר צרכים והעדפות. הסקר מבוצע בקרב חברי הקהילה התומכת הקיימת וכן בקרב אוכלוסיות חדשות, שאותן רואים כיעד לשיווק הקהילה התומכת. הסקר מתבצע פעם בשנה באופן קבוע על ידי צוות הקהילה.

מטרות הסקר

1. בדיקת רמת שביעות הרצון מהשירותים הקיימים.
2. שיתוף חברי הקהילה התומכת ומעורבותם בבחירת שירותים קיימים וחדשים.
3. בדיקת איכות סל השירותים הניתנים.
4. זיהוי תחומי עניין משותפים לפיתוח שירותים.

עקרונות לקיומו של סקר הצרכים (ראו נספח 9)

1. סקר הצרכים יבוצע בקרב 70% לפחות מחברי הקהילה. את הסקר יש להעביר לפרופילים מייצגים של הקהילה - עצמאים, מרותקי בית, זכאי חוק סיעוד. ניתן לבצע את הסקר באמצעות מערכת המידע של הקהילה התומכת.
2. הסקר יבוצע באופן סדיר אחת לשנה וזאת כדי לבדוק את רמת שביעות הרצון מהשירותים הקיימים ואת איכותם וכן כדי לקיים בדיקת צרכים עדכנית.
3. בשאלות הקשורות לפיתוח שירותים נוספים יצוין שם השירות, התדירות ועלות ההשתתפות העצמית, אם נדרשת. דוגמה לשאלה: האם תהיה מעוניין בשירות פדיקור עד הבית אחת לרבעון.
4. בסקר הראשון יוצעו לפחות ארבעה שירותים חדשים. החל מהסקר השני ייכללו שירותים חדשים לבדיקה בהתאם לצורך. חובה להתאים את השירותים המוצעים לאוכלוסיות שונות, כגון: למרותקי בית, לעצמאים, שירותים ללא תוספת מחיר וכדומה.
5. הסקר יבוצע על ידי לפחות שני אנשי צוות הקהילה התומכת ונציג מהמחלקה לשירותים חברתיים.

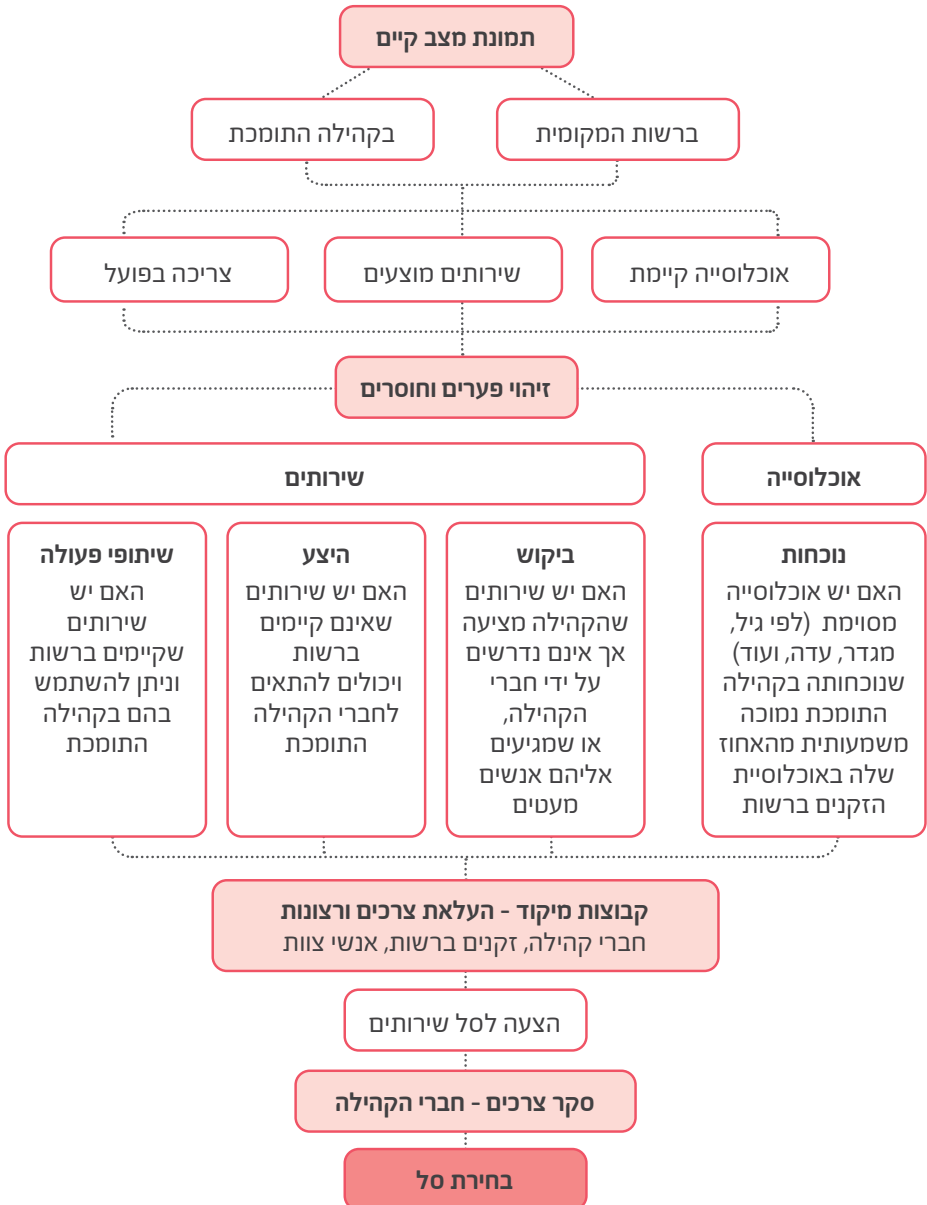
בחירת שירותים

הסקר ינותח ויובא לדין בוועדת ההפעלה ולאור תוצאותיו ייבחרו שירותים חדשים. יש לוודא כי קיים מגוון של שירותים המאפשרים בחירה ומותאמים לאוכלוסיות שונות, למשל למרותקי בית ולעצמאים.

יש לאשר את סל השירותים החדש בוועדת ההיגוי היישובית וכן על ידי המפקח המחוזי. אחת לשנה, יש לעדכן את מערך המיפויים כדי להיות ערים לשינויי הזמן ובהתאם להעביר סקר צרכים חדש לבדיקת צרכים חדשים. החל מהשנה השנייה - לא חייבים להציע שירותים נוספים בסקר, אלא אם עולות בקשות מהשטח או התגלו צרכים/שירותים חדשים.

תהליך העבודה - סיכום

חוזים וביטוח

יצירת חוזה מול ספקים

את תהליך הכנת החוזה מול הספקים רצוי לבצע במקביל לתהליכים מוקדמים יותר. החתימה בפועל על החוזה תבצע רק לאחר אישורם של חברי ועדת ההיגוי והמפקח על השירותים שנבחרו. להלן המלצות לנושאים הקשורים לחוזה:

דגשים בחוזה

סעיפים חשובים בהסכם ההתקשרות:

1. תוקף ההתקשרות.
2. אופן חידוש ההתקשרות/סיום ההתקשרות.
3. אופן התשלום, תנאי התשלום (מועדים, אבני דרך, כמויות, אחוזים).
4. מועד ומקום אספקה או ביצוע השירות.
5. אחריות.
6. ביטוח.

לפני חתימה

לפני חתימה על ההסכם יש לבקש מהספק את המסמכים הבאים:

1. הצעת מחיר.
2. אישור ניכוי מס וניהול ספרים.
3. פרטי חשבון ואסמכתא על ניהול חשבון.
4. תעודות / רישיונות.
5. במקרה של התקשרות עם תאגיד- מסמכי התאגדות: תעודת רישום, תקנון, אישור לגבי מורשה/ חתימה.
6. המלצות (רצוי).

שימו לב

בעבודה מול ספקים יש לתת את הדעת על:

1. לאפשר לחבר הקהילה לשנות את הבחירה, לדוגמה: מבקש לשנות את בחירתו במנוי שנתי להצגות מכיוון שחלה הידרדרות במצבו הפיזי.
2. אופן המעקב אחר מימוש השירותים: כרטיסייה, שוברים וכדומה.
3. אם התשלום כולל השתתפות עצמית של חבר הקהילה - כיצד תשולם ההשתתפות (תשלום ישיר לנותן שירות, הוראת קבע וכו').

חבר חדש בקהילה

הכנת חוזה מול חבר והחתמת החבר

לאחר שהאזרח הוותיק הביע את רצונו להיות חלק מקהילה תומכת יש למלא את הטפסים הבאים ולהחתים במקומות הנדרשים ([ראו נספח 10](#)):

1. שאלון מידע, פרטים אישיים.
2. טופס הצטרפות לקהילה/חוזה, כולל סעיף "הסכמה מדעת".
3. נספח לחוזה, הכולל את לב התוכנית (אב הקהילה, ביקור חברתי אחת לחודשיים, מיצוי זכויות, תיקונים קלים וזמינות 24 שעות ביממה במקרי חירום) ושירותים לבחירה. יש לציין בנספח, שניתן לשנות את הרכב השירותים אחת לרבעון/חצי שנה.
4. טופס חיבור למוקד מצוקה: אם האזרח הוותיק בחר להתחבר למוקד מצוקה, יש למלא טופס ייעודי של החברה המספקת את השירות. עותק מהמסמך מועבר למוקד לחיבור המנוי.

מעקב ובקרה

נדרש לנהל מעקב אחר מימוש השירותים על ידי חברי הקהילה. המעקב יתבצע באמצעות מערכת המידע. הבחירות והמימושים יתועדו ותישמר ההיסטוריה של כל חבר. אם יש חבר קהילה שלא מימש שירות שבחר, יש ליזום ולהציע לו לשנות את הבחירה.

ישנם מספר אמצעי בקרה למימוש שירותים. להלן מספר דוגמאות:

אופן הבקרה	שירותים לדוגמה	אמצעי מימוש
כל עוד המנוי מחובר למוקד לא נדרש מעקב חודשי.	לחצן מצוקה + מוקד רפואי	אוטומטי
כל בית־אב יקבל בתחילת התקופה מספר שוברים בהתאם לתדירות שהוחלט עליה. בכל מימוש יקבל הספק שובר הכולל את פרטי חבר הקהילה וחתימה. בסוף כל חודש יגיש הספק חשבונית + שוברים.	הסעות, טיפולי טיפוח, טיפולים סמך־רפואיים	שוברים
יבוצע תשלום מראש עבור רכישת השירות. חבר הקהילה יקבל כרטיסייה וכל מימוש יסומן בכרטיסייה.	הרצאות, הצגות, קונצרטים	כרטיסייה
רישום לשירות מהווה אישור מימוש.	טיולים, הרצאות	רישום ותשלום
מוגדר לכל בית־אב שבחר את המסלול סכום מסוים. לדוגמה: 250 ₪ לסל טיפוח. ניתן למימוש עד גובה הסכום.	טיפול טיפוח	הגדרת סכום

בניית תוכנית שיווק

קהילה תומכת יוצאת לדרך עם "אפס" בתיאב וצריכה להגיע, בתום שלוש שנים, ל־200 בתיאב. לצורך כך, כבר בתחילת הדרך יש להפעיל תוכנית שיווקית, שמטרתה לחשוף את התוכנית לקהלי היעד השונים.

שיווק התוכנית היא פעולה מורכבת ומתמשכת לאורך כל תקופת קיומה. פעולות השיווק נעשות על ידי כל אנשי הצוות של התוכנית ושל המפעיל. השיווק כולל פיתוח שיתופי פעולה עם גורמים מקצועיים בקהילה. לצורך כך מומלץ לנקוט בפעולות ובאמצעים הבאים:

1. הכנת עלון פרסומי [\(ראו דוגמה בנספח 11\)](#).
2. הפצת העלון עם מכתב המלצה מראש הרשות המקומית להצטרפות לתוכנית.
3. כנס לפתיחת התוכנית, המיועד לאנשי מקצוע, אנשי מפתח ושותפים, כגון: רופאים, אחיות, עו"סים, רבנים, הנהלת הרשות המקומית והעמותה, מנהלי מועדונים, עובדי חברות סיעוד, מתנדבים של הייעוץ לקשיש ואחרים.
4. כנסים לזקנים, לבני משפחותיהם ולמטפלים.
5. טלמרקטינג.
6. ביקורי בית על פי רשימות של המחלקה לשיירות חברתיים.
7. מבצעים של חברי־מביא־חבר; חודש התנסות חינם, ועוד.
8. פרסום בעיתונות המקומית באמצעות מודעה או כתבה.
9. ניתן להשתמש בסקר הצרכים שנעשה אחת לשנה בקרב חברי הקהילה ואזרחים ותיקים מחוץ לקהילה, המהווים חברים פוטנציאליים לקהילה. בנוסף לאלה, אפשר לעשות שימוש בסרט שיווק בשפות שונות.

שימו לב

גם כאשר הקהילה מגיעה ליעד של 200 בתיאב, פעולת שיווק הקהילה אינה מסתיימת. מטבע הדברים, בכל חודש ישנם חברי קהילה שעוזבים ולכן יש להמשיך ולשוקק את התוכנית כל העת ולדאוג לשמירה על מספר החברים.

DOMINATOR
WORLD'S FINEST
DESIGN AND PRINTING SERVICES

DOMINATOR, LLC
10111 Magnolia Drive, Suite 100
Houston, Texas 77036
www.dominatorinc.com

ד השתתפות חברתית ופנאי

השתתפות חברתית ופנאי
התנדבות בקהילה תומכת

השתתפות חברתית וכנאי

רשת תמיכה חברתית, המורכבת משכנים, מקהילה, מחברים, מבני משפחה ומאנשי מקצוע, מנבאת הזדקנות מיטבית. הפעילות החברתית משמשת תשתית להרחבת הרשת החברתית של חבר הקהילה. מסקירת מחקרים העוסקים בקשרים חברתיים וזיקנה ניתן ללמוד, שקשרים עם שכנים ובעלי עסקים מקומיים יוצרים תחושת ביטחון לאזרחים הוותיקים ותורמים לבריאותם ולרווחתם, בייחוד לאלה מהם החיים לבד^{5,6}. כמו כן, מפגשים חברתיים בין אנשים שאינם נחשבים קרובים מאוד נמצאו קשורים בפחות שיח על חוויות קשות ולהם השפעה רבה יותר על מצב רוח משופר⁷. מחקרים אלו, המאירים את תפקיד הקשרים החברתיים, חשובים במיוחד להבנת מקומה של הקהילה בחייהם של האזרחים הוותיקים כמאפשרת קשרים חברתיים מגוונים. משום כך, בקהילה תומכת רואים חשיבות רבה בפעילות חברתית מגוונת, שבה ישתתפו רוב חברי הקהילה.

האפשרויות לפעילויות חברתיות בקהילה התומכת מגוונות ויכולות להתבצע כפעילות משותפת לחברי קהילה או כפעילות חיצונית, שאליה האדם מצטרף (חוג, מועדון סרטים, ועוד). בחירת הפעילות החברתית לקהילה צריכה להיות מותאמת לאוכלוסייה ולמקום וכן לאפשר לחברים בחירה.

פעילויות משותפות לכל הקהילה התומכת, כגון הרמת כוסית לראש השנה ומסיבות לקראת חגים, יכולות להתקיים בתוך השירות הקבוע של הקהילה. יש לתקצב את הפעילות כחלק מהתקציב הקבוע ולאשרה בוועדת ההיגוי.

5 Buffel, T., Phillipson, C., & Scharf, T. (2012). Ageing in urban environments: Developing age-friendly cities. *Critical Social Policy*, 32(4), 597-617.

6 Glass, T. A., & Balfour, J. L. (2003). Neighborhoods, aging, and functional limitations. *Neighborhoods and Health*, 1, 303-334.

7 Lu, H., ToNg, P., & Zhu, R. (2020). Longitudinal evidence on social trust and happiness in china: casual effects on mechanism. *Journal of Happiness Studies* 21, 1841-1858 in: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10902-019-00159-x>

הקשר בין עיסוק בפנאי משמעותי לתחושת רווחה בזיקנה נחקר מזה שנים רבות בספרות המקצועית. רוב המחקרים שעסקו בנושא מצאו, כי פנאי מהווה אחד הגורמים המשמעותיים ביותר המסבירים שביעות רצון גבוהה מהחיים בגיל זיקנה. בנוסף לכך, נמצא כי לפנאי תרומה משמעותית לדימוי העצמי, לפיתוח תחושת שליטה, לאופן התפקוד, למצב הבריאותי הפיזי והנפשי ולאיכות החיים^{9,8}.

פעילויות חברתיות לדוגמה

1. **טיולים** של חצי יום או של יום שלם (עם/ללא ארוחת צוהריים). כחלק מההכנה לטיול נדרש לעדכן את מוקד הביטחון והבטיחות בטיולים של החברה להגנת הטבע (<https://mokedteva.co.il/mokedtevatravelers/>) ולקבל ממנו הנחיות. הטיולים יותאמו לקהל היעד ובפרסומים על הטיול יש להתייחס למצב הפיזי הנדרש מהמשתתפים.
 2. **מועדון חברתי**: התכנסות המועדון לפעילות לפחות אחת לשבוע. ניתן להשתתף בפעילות במועדון הקיים ברשות המקומית ו/או באזור המגורים.
 3. **מפגש חודשי**: בארגון הרכזת, ניתן לשלב בשירות של קפה ומאפה.
 4. **סבסוד מנוי** לתיאטרון/קונצרטים/סינמטק/סדרת הרצאות.
 5. **פעילות גופנית** משותפת וקבועה, כגון חוג או קבוצת הליכה.
 6. **"בית מארח"**: מפגש חברתי שבועי של קבוצה קטנה בבית של חבר קהילה.
- הרכזת תיצור קבוצות דיגיטליות (פייסבוק, וואטסאפ) לכל שירות. בעזרתה תקבענה פעילויות משותפות (כגון: מפגשים משותפים בבית קפה לאלו שבחרו שירות קפה ומאפה), שיתוף ידע, עזרה הדדית, ועוד.

8 Grant, B. C., & Kluge, M. A. (2012), Leisure and physical well-being. In H. J. Gibson, & J. F. Singleton (Eds.), *Leisure and aging: Theory and practice* (pp. 129-142). Human Kinetics.

9 Heintzman, P., & Patriquin, E. (2012). Leisure and social and spiritual well-being. In H. J. Gibson, & J. F. Singleton (Eds.), *Leisure and aging: Theory and practice* (pp. 159-178). Human Kinetics.

ריאיון אישי

בעת הצטרפות אדם לתוכנית יש לקיים עימו ריאיון אישי. הריאיון כולל שאלון צרכים והעדפות אישי. זהו שאלון מקיף, המאפשר איתור יכולות, עוצמות, חסמים ותחומי עניין. השאלון בודק גם יכולת והיתכנות לרתימת חבר קהילה להתנדבות פעילה בקהילה וכן בודק צורך של חבר קהילה במתנדב. השאלון מסייע בהתאמת פעילות פנאי משמעותית והמשכית, כזו שתעצים את הזקן ותאפשר לו השתתפות על פי יכולותיו והעדפותיו ([ראו נספח 12](#)).

פעילות פנאי ופעילות חברתית למרותקי בית

אחוז הזקנים המרותקים לביתם בקרב אוכלוסיית חברי הקהילות התומכות גדל והולך עם השנים ועם העלייה בתוחלת החיים. זקנים אלה אינם יוצאים מבתיהם מסיבות שונות (פיזיות, קוגניטיביות, סביבתיות, נפשיות). יתרה מכך, נמצא כי אחוז הזקנים המרותקים לבית וחשים בדידות גבוה באופן משמעותי בהשוואה לזקנים שאינם מרותקים לבית.

כל מרותק בית זכאי לביקור חברתי חודשי כחלק מהסל הבסיסי של הקהילה התומכת. בנוסף מומלץ לבנות מערך של מתנדבים שיאפשר לקהילה ליצור פעילות קבועה עם מרותקי הבית. הפעילות תתבסס על ציוות מתנדב ומרותק בית על פי תחומי עניין, כישורים, שפה, ועוד. חבר הקהילה והמתנדב יפגשו למפגש שבועי קבוע בו יעסקו בפעילות משותפת של עשייה ושיח בהתאם לתחומי העניין שלהם. מפגשים קבועים מעין אלו מאפשרים נתינה הדדית, מעניקים משמעות לכישורי הזקן, תורמים לחיזוק תחושת המסוגלות שלו ולהיותו פעיל, חיוני ותורם, ומסייעים בהפגת בדידותו. מפגשים עם מתנדב קבוע מייצרים קשר מיוחד בין חבר קהילה למתנדב.

המפגשים יכולים להיחשב כשירות בחירה בסל השירותים. הקהילה התומכת תאפשר רכישה של חומרים כגון: חומרי יצירה, משחקים, כתיבת סיפור חיים או ספר מתכונים, הכנת ספר סיום פרויקט ומימון נסיעות של המתנדב, ועוד.

התנדבות בקהילה תומכת

קהילה תומכת מגייסת מתנדבים ומתנדבות כדי לסייע, לתרום ולספק מענה למגוון הצרכים של חברי הקהילה בשגרה ובחירום. המתנדבים מסייעים לצוות בפעילויות שונות, שעליהם למלא, למשל: ביצירת קשר טלפוני עם חברי הקהילה, ברכישת מזון ותרופות, בהדרכה טכנית בטלפון הנייד ובמחשב ובהדרכת חברתיות.

ההתנדבות יוצרת הזדמנות למעורבות קהילתית של הזקנים עצמם (מתוך הקהילה או מחוצה לה), המעוניינים לתרום, להיות פעילים ולהתנדב.

מנהלת הקהילה אחראית על גיוס ופיתוח נושא המתנדבים. ככלל, העדיפות היא לגייס מתנדבים מתוך חברי הקהילה התומכת ובכך להעצים את חברי הקהילה, שמקבלים שירותים, אך גם מתנדבים למען האחר בקהילה עצמה ומחוצה לה. ההתנדבות מעודדת את האנשים להיות מעורבים יותר בקהילה ועל ידי כך יוצרת קשרים חברתיים חדשים, משפרת את רשתות התמיכה החברתית ואת תחושת השייכות¹⁰ ותורמת להזדקנות מיטבית.

בדרך כלל, גיוס מתנדבים מתוך הקהילה משמר את המתנדבים לתקופה ארוכה יותר. מומלץ להגיע לכ-20% מחברי הקהילה שיתנדבו בתוכנית.

בעת ההתנדבות יש לנסות ולהתאים לחבר הקהילה את המתנדב המתאים ביותר. ריאיון היכרות מאפשר לצוות להחליט האם חבר הקהילה מסוים זקוק למתנדב והאם הוא עצמו יכול להתנדב ובאיזה תחום ([ראו נספח 11 - איתור צרכים והעדפות](#)).

10 Russell, A. R., Nyame-Mensah, A., & Handy, F. (2019), Volunteering and wellbeing among aging adults: A longitudinal analysis. *International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 30, 115-128: in: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11266-018-0041-8>

תחומי התנדבות בקהילה התומכת

1. ביקורי בית אצל מרותקי בית.
2. התנדבות כמרצה או כמדריך בטיולים.
3. שיחות טלפון לחברי הקהילה להפגת הבדידות ולשם הצעת פעילויות.
4. שיחות טלפון ומעקב בשעת חירום.
5. אירוח פעילות חברתית בבית (בסגנון 'בית חם').
6. נגינה באירועים.
7. סיירת תיקונים.
8. התנדבות מחוץ לקהילה כגון: בבית חולים, בצבא, עם ילדים בסיכון, ועוד.

גיוס מתנדבים והכשרתם

מתנדב יתחיל את עבודתו רק לאחר שעבר הכשרה על ידי מפעיל הקהילה. אנו ממליצים בתחום זה לשתף פעולה עם רכז מתנדבים רשות! כמו כן, יבוצע תיאום ציפיות.

במהלך ההתנדבות חשוב שיהיה שיח פתוח בין צוות הקהילה לבין המתנדב והמתנדבת. בתום המפגש יעדכן המתנדב על המפגש/הפעילות ובמסקנות או בתובנות שיש לו; המתנדב ידווח על מקרים חריגים שכדאי לתת עליהם את הדעת וישתף בתחושות ובמצוקות שלו.

כמות המשימות שתוטל על המתנדב תהיה בהתאם ליכולתו לעמוד בהן. בתקציב הקהילה יש לקחת בחשבון גם הוצאות עבור מתנות ופעילויות העשרה למתנדבים.

שימו לב

הגיוס, ההכשרה, בניית הקשר והאמון בין הזקן למתנדב הוא תהליך ארוך. כדי שההתנדבות תהיה לאורך זמן ומשמעותית חשוב להיות קשובים למתנדבים, לספק להם תמיכה רגשית ומקצועית ולדעת להוקיר את עבודתם.

ה זכאי חוק סיעוד

קהילה תומכת כחלק מחוק סיעוד

קהילה תומכת כחלק מחוק סיעוד

זכאי חוק סיעוד (מקבלי קצבת סיעוד) יכולים לבחור מתוך סל שירותי סיעוד את שירותי הקהילה התומכת, בתמורה ל-0.5 שעות שבועיות (זאת לפי סעיף ח 2 בהוראת השעה שנכנסה לתוקף בתאריך 1.1.2021). המפעיל יקבל מביטוח לאומי את מלוא הסכום החודשי על חבר הקהילה ויידרש לספק לו שירות מותאם.

סל שירותים לזכאים

זכאי חוק סיעוד

סל השירותים בקהילה תומכת לזכאי חוק סיעוד הוא:

1. אב קהילה: איש המקצוע המרכזי בתוכנית, שנמצא בקשר קבוע ותומך עם חברי הקהילה. בשעת הצורך מבצע תיקונים קלים בבית החבר, כגון: החלפת נורה, תליית מדפים וכדומה. אם נדרשים תיקונים מורכבים, אב הקהילה אחראי על איתור בעלי מקצוע אמינים ופיקוח עליהם, סיוע ותיווך לשירותים בקהילה למיצוי זכויות וסידורים מינהליים מול רשויות וספקים ([עוד על תפקיד אב הקהילה ראו נספח 5](#)).
2. לחצן מצוקה: מאפשר קריאה לעזרה 24 שעות ביממה באמצעות קשר עם המוקד.
3. שירותים רפואיים: הזמנת רופא לביקור בית או לייעוץ רפואי טלפוני בכל שעות היממה במחיר סמלי. הזמנת אמבולנס לצורך פינוי לבית חולים, במקרה הצורך, עם השתתפות עצמית מסובסדת (במצב בו חבר הקהילה לא אושפז בבית החולים).
4. פעילות חברתית: השתתפות בפעילות חברתית אחת לשבוע, במשך שעה לפחות, מחוץ לבית חבר הקהילה. יש לאפשר בחירה מתוך מגוון אפשרויות המותאמות לצרכים המשתנים ולרמות התפקוד השונות. לחברי קהילה אשר מרותקים לביתם - חובה לספק פעילות בבית חבר הקהילה אחת לחודש, במשך שעה לפחות. מומלץ לספק פעילות שבועית בבית החבר.

המוסד לביטוח לאומי

תהליך ההתקשרות עם המוסד לביטוח לאומי:

על המפעיל למלא ולחתום על ההסכם של ביטוח לאומי ולצרף את כל המסמכים הנדרשים: אישור ניהול תקין בתוקף, חתימת חברת ביטוח על נספח הביטוח, רשימת מורשה חתימה, פירוט אנשי קשר, אישור מלכ"ר או חברה ואישור מפעיל ממשרד הרווחה והביטחון החברתי.

אחריות הרשות והמפעיל לחדש אישור מפעיל בתום ייפוי הכוח ועל המפעיל להעבירו לביטוח לאומי.

לפרטים נוספים יש לפנות למפקח המחוזי (פירוט נוסף בתע"ס 4.10 סעיף 9).

מצבי חירום |

עבודה בחירום
מצבי חירום
כלים לתקשורת בחירום
מערך "שכן תומך"

עבודה בחירום

היערכות לשעת חירום

קהילה תומכת חיונית ומשמעותית עבור הזקן בחיי היום־יום בתקופות של שגרה ועוד יותר בזמן חירום. היערכות לשעת חירום דורשת לערוך מיפוי צרכים עדכני, אחת לחצי שנה, לפי רמות תפקוד ורשת התמיכה של חבר הקהילה. המיפוי ייעשה על ידי צוות הקהילה בסיוע מערך המתנדבים [\(ראו נספח 13\)](#). כמו כן, יש להכין כרטיס חירום אישי לכל חבר בקהילה [\(ראו נספח 14\)](#) ולהתאים את סל השירותים בהתאם למצב החירום שהוכרז ולהנחיות משרד הרווחה, משרד הבריאות ופיקוד העורף.

פעילויות בשעת חירום

צוות קהילה תומכת הוא חלק ממערך החירום ברשות המקומית. הצוות עובד בשיתוף פעולה מלא עם הגורם המתכלל במחלקה לשירותים חברתיים ומסייע לרשות בכל הנדרש לטובת האזרחים הוותיקים.

יש לזכור שצוות הקהילה הם אנשי המפתח לשמירה על קשר עם חברי הקהילה והם צינור להעברת מידע. הצוות מהווה רשת תמיכה לחברים ונעזר במיפוי הצרכים שהוכן לשעת חירום. על הצוות להתמקד בקבוצות סיכון להן רשת תמיכה. בעת חירום על הצוות לצמצם את הפעילויות המתבצעות בשגרה, כגון: ביקורי בית יזומים ולא הכרחיים, תיקונים לא דחופים. ההתמקדות היא בביקורי בית הכרחיים.

תחומי הסיוע

בחירום מיידי: צמצום פעילות שגרה, ביקורים דחופים בלבד, קשר טלפוני רציף, מיפוי צרכים ראשוני, מגוון שירותים דחופים לבית - תרופות, מזון, תיקונים, סיוע לרשות בנדרש לטובת האזרחים הוותיקים.

בשגרת חירום: מיפוי מצבי סיכון בקהילה, תיווך צרכים למש"ח (מחלקה לשירותים חברתיים), טלפונים וביקורים סדירים, פעילות מותאמת בהתאם להנחיות פיקוד העורף, מיצוי זכויות.

לביצוע כל אלה, צוות הקהילה יכול להסתייע במתנדבים וב"שכן תומך", שהם חברי קהילה תומכת, המתנדבים לתמוך באזרחים ותיקים ללא עורף משפחתי.

שימו לב

1. צוותי הקהילה ימוגנו כנדרש, בהתאם להנחיות מצב החירום, כדי שיכולו לבצע את עבודתם.
2. באחריות מנהלי הקהילה והרכזים לדאוג בשגרה ובמיוחד בעתות חירום לחוסן הנפשי של צוותי הקהילה.

מצבי חירום

אפידמיה (מגפה)

הפעלת הקהילות התומכות ומתכונת הפעילות הן בהתאם להנחיות משרדי הרווחה והבריאות. יש להתאים את סל השירותים, כולל הפעילות החברתית, בהתאם להנחיות. על הצוות להתגונן בפני המגפה בהתאם להוראות.

איום התקפת טילים

צוות הקהילה יעזור לחברי הקהילה באיתור המרחב המוגן בכל בית, זאת כאשר אין ממ"ד בדירה. הצוות ייודע שחבר הקהילה יודע היכן המרחב המוגן, מהן דרכי ההגעה המהירות והבטוחות אליו ויתרגל אתו את ההגעה, בהתאם להנחיות פיקוד העורף. כמו כן, חברי הצוות ינחו את האזרחים הוותיקים להכין ציוד בסיסי קבוע למרחב מוגן (על פי הנחיות פיקוד העורף). על הצוות לדווח למחלקה לשירותים חברתיים למי מהחברים אין ציוד נדרש.

על הצוות להנחות את החברים לגבי זמן ההתראה וזמן השהייה במרחב המוגן בכל רשות.

רעידת אדמה

יש לתרגל ולהנחות התנהגות בעת רעידת אדמה - לשאוף להגיע למרחב פתוח, או לממ"ד עם דלת פתוחה או לעמוד צמוד לקיר פנימי או תחת ריהוט כבד. אב הקהילה יבדוק, במסגרת ביקורי הבית, האם ישנם חפצים ורהיטים שעלולים לסכן במיוחד את האזרח הוותיק בעת רעידת אדמה. יש להתעדכן בהתאם להנחיות פיקוד העורף.

כלים לתקשורת בחירום

אנו ממליצים על שני כלים לתקשורת בחירום המהווים מערך תקשורת לשמירה על קשר תדיר בחירום ובשגרה עם חברי הקהילה ומסייעים בצמצום מצב של ניתוק חברתי בקרב חברי הקהילה. כלים אלו מנוהלים על ידי חברי קהילה מתנדבים, כאשר צוות הקהילה מהווה "אחראי על", שאליו פונים מנהלי הקבוצות בכל צורך שעולה. למעשה, כלים אלו מרחיבים את המשאבים והיכולות של צוות הקהילה לנהל קשר ולאחר צרכים. ובנוסף לכך, הם נותנים תפקיד לחברי קהילה, מה שמחזק את תחושת המשמעות והמסוגלות ותורם לתחושת החוסן שלהם.

מניפת תקשורת

שרשרת של תקשורת טלפונית בין חברי קהילה לבין עצמם. המניפה היא מנגנון שבו חברי קהילה מתנדבים יוצרים קשר שבועי עם חברי קהילה קבועים. כל מניפה כוללת כחמישה מתנדבים ו-15 משתתפים. בראש המניפה עומד מתנדב, האמון על ניהולה. מניפת התקשורת מהווה כלי המאפשר קיומה של תקשורת אישית ישירה וקבועה, שיח פתוח ויצירת קשרים חברתיים בין חברי קהילה.

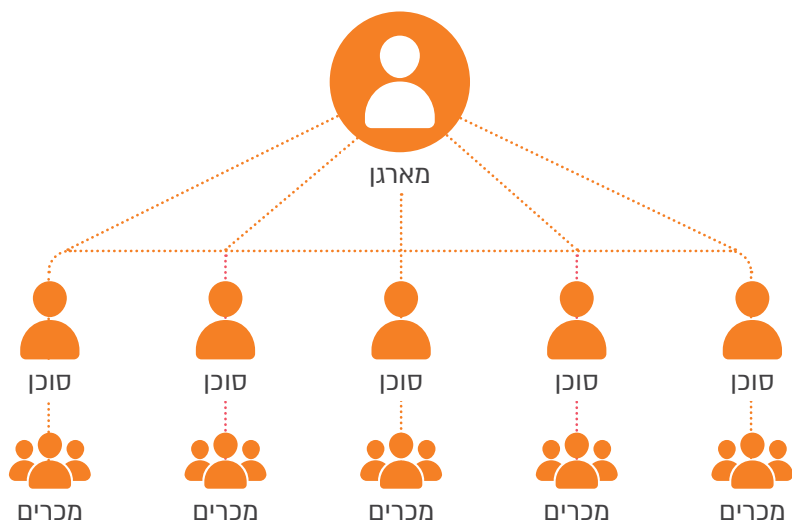
התפקידים הקיימים במניפת התקשורת

סוכן: חבר קהילה מתנדב, שמקיים שיחות שבועיות עם שלושה חברי קהילה קבועים, מעלה את הלך הרוח והצרכים בפני המארגן.

מארגן: ראש צוות של מניפת התקשורת. חבר קהילה מתנדב, שאחראי על מתן מענה לסוכנים ומעדכן את צוות הקהילה התומכת על הלך הרוח והצרכים שעולים.

מכר: חבר קהילה שהביע רצון להצטרף וקיבל מענה באמצעות מניפת התקשורת.

מניפת התקשורת מתבססת על שיחות טלפוניות ובכך מתאימה לאנשים המעוניינים בקשר אישי, לכאלו שאינם משתמשים בטלפון חכם ולבעלי אוריינות דיגיטלית נמוכה. המניפה בנויה על התנדבות רחבה.

קבוצת "מה נשמע"

קבוצת ווטסאפ, המנוהלת על ידי חבר קהילה מתנדב ומיועדת לשמירה על קשר יום-יומי עם חברי הקבוצה. בכך מתאפשרים קשר ומעקב קבועים אחר חברי הקהילה ופנייה לצוות הקהילה כאשר מתעוררת בעיה או עולה חשש לשלומו של אחד מחברי הקבוצה. כל קבוצה כוללת כ-20 חברים.

אפשר לבנות קבוצות על פי מקום מגורים, שפה, תחומי עניין, תחביבים, ועוד, או קבוצה ללא מאפיין מוגדר.

ההתקשרות בקבוצה מתנהלת בשעה קבועה ועם כללי התנהגות ברורים. נהלים אלו מאפשרים לקיים את הקבוצה על בסיס יומי ולאורך זמן.

מערך "שכן תומך"

הקמת מערך של מתנדבים, מתוך חברי קהילה תומכת, בסיוע לשכן קרוב, אשר זקוק להפגת בדידות ולשמירה על קשר בימי שגרה ובמיוחד במצבי חירום. התנדבות חברי קהילה תומכת עבור חברי קהילה ו/או אזרחים ותיקים מחוץ לקהילה מגבירה את תחושת השליטה והמעורבות החברתית של חברי הקהילה, מעניקה תחושת שייכות, מחזקת קשרים חברתיים ומסייעת להפגת הבדידות בקרב חברי הקהילה המתנדבים והאזרחים הוותיקים ברשות. באחריות מנהל הקהילה לפתח את המערך "שכן תומך", החל משלב המיפוי, החיבור וההתאמה בין השכן התומך לנתמך, ליווי וסיוע בעת הצורך.

מוטבי השירות

השכן הנתמך יאותר בתהליך מיפוי משותף של חברי הקהילה המתנדבים, יחד עם עו"ס זיקנה במחלקה לשירותים חברתיים וצוות הקהילה, על פי האפיונים הבאים:

1. אדם בודד או זוג עם מוגבלות פיזית/ חושית/קוגניטיבית.
2. אינו עצמאי ותלוי בזולת.
3. מרותק בית/סביבה.
4. ללא רשת תמיכה.

מי מתאים לשמש כ"שכן תומך"?

1. חבר קהילה תומכת ברמת תפקוד עצמאי.
2. מתגורר בסמוך לבית של האזרח הוותיק הנתמך (באותו בניין או בבית סמוך).
3. זמין בעת שגרה ובעת חירום.

תפקיד "שכן תומך"

1. היכרות וקשר רציף בזמן שגרה וחירום: בדיקת שלומו של הזקן, מעקב, ביקורים ושיחות להפגת הבדידות.
 2. הכרת היערכות החירום בבית השכן הנתמך.
 3. תיווך ודיווח בעת הצורך לגורמי טיפול בקהילה.
 4. סיוע בשינוע מזון ותרופות ומתן מענה לצרכים בסיסיים במידה וניתן.
 5. עדכון פרטי השכן הנתמך בטופס המיפוי האוכלוסייה לשעת חירום ובטופס חירום אישי ([ראו נספחים 13, 14](#)).
- "שכן תומך" מממש את הרעיון של קהילה תומכת, מחוברת ומתחברת לסביבה.

מחקרי הערכה

ז

סיכום מחקרי הערכה

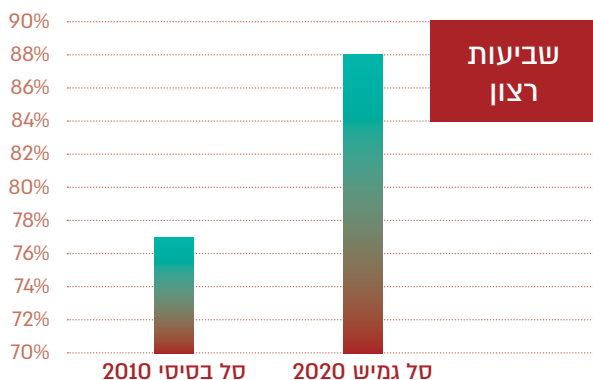
סיכום מחקרי הערכה

התוכנית הבסיסית לוותה במספר מחקרי הערכה. במחקר הערכה, שנערך בשנת 2010, התברר שאחוז גבוה מחברי הקהילה אינם מממשים את השירותים שבסל התוכנית. כדי לשפר זאת, הוחלט על הקמת "קהילה תומכת הדור הבא" עם סל גמיש ומותאם לצרכיו ולרצונותיו של החבר. "קהילה תומכת הדור הבא" לוותה גם היא במחקר הערכה והשוואה לתוכנית הבסיסית. הממצאים העיקריים שעלו במחקר זה הם:¹¹

שביעות רצון מהקהילה התומכת

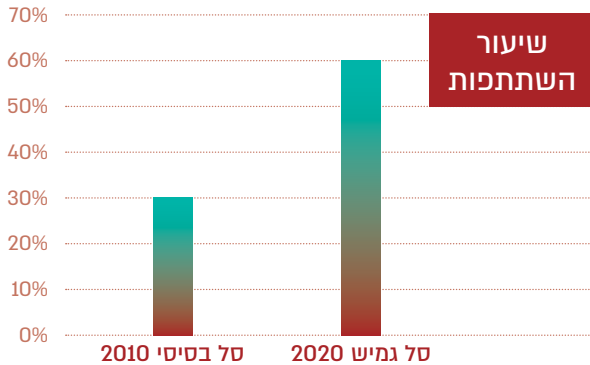
88% מן החברים בקהילה תומכת סל שירותים גמיש ומותאם דיווחו על שביעות רצון כללית גבוהה במידה רבה או במידה רבה מאוד, זאת לעומת 77% חברי קהילה תומכת בסיסית, שדיווחו על שביעות רצון במחקר שנערך ב־2010.

שביעות הרצון של חברים המתקשים בניידות הייתה דומה לשביעות הרצון הכללית של החברים המתניידים בכוחות עצמם. זאת לעומת שביעות רצון נמוכה שהביעו המתקשים בניידות במחקרים הקודמים.

11 א' ברג-ורמן, וי' יניב (2020). קהילה תומכת משודרגת: מחקר הערכה. מכון מאירס ג'וינט, ברוקדייל: <https://brookdale.jdc.org.il/publication/an-upgraded-supportive-community-evaluation-study>

פעילות חברתית

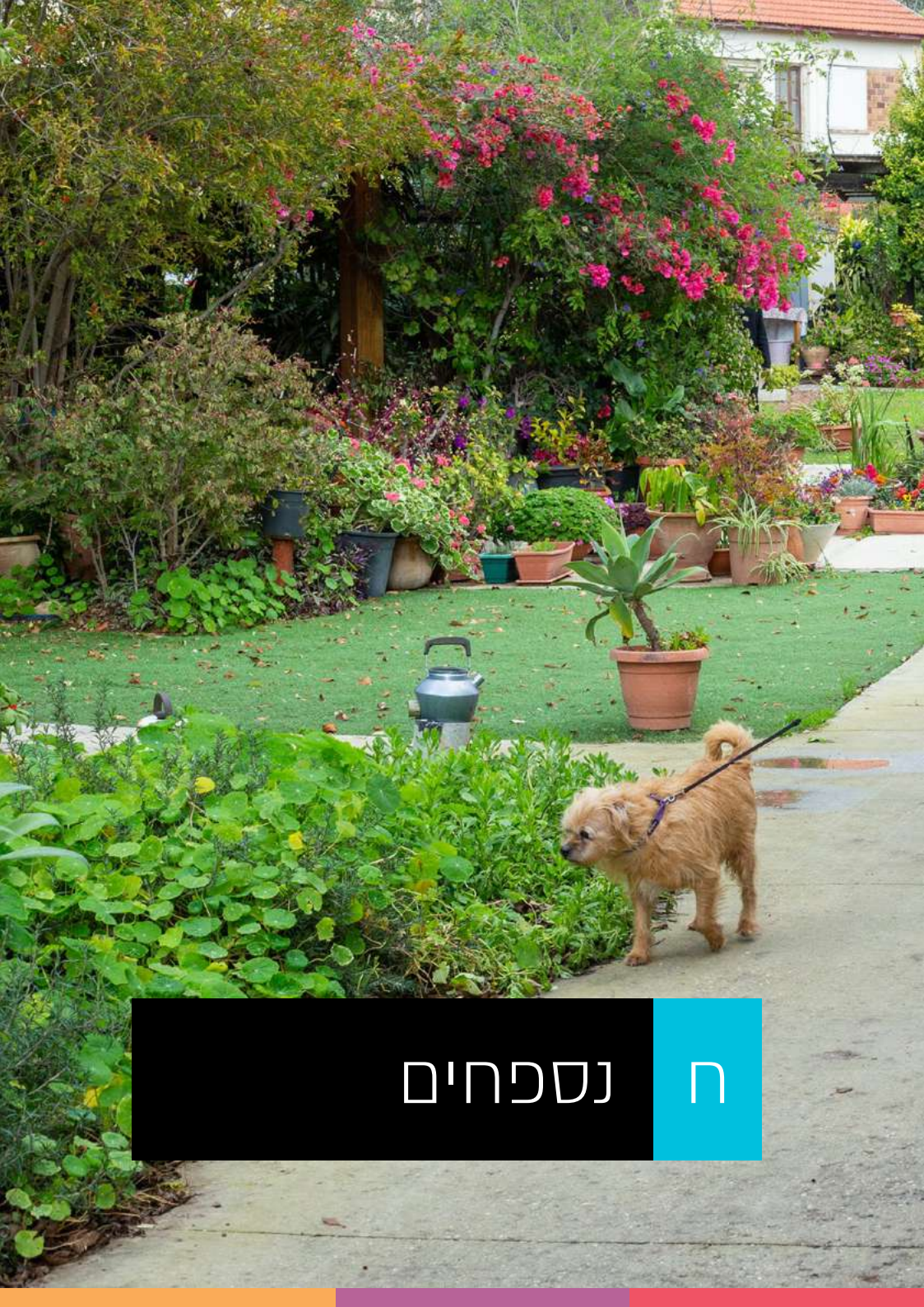
שיעור המשתתפים בפעילות חברתית בקהילה עם סל גמיש הגיע ל-61%. שיעור זה גבוה משיעור ההשתתפות החברתית בסל הבסיסי במחקר מ־2010, שהיה רק 30%. חלק מהשיפור נובע מתשומת הלב המיוחדת שניתנה להנגשת פעילות לחברים המתקשים בניידות מחוץ לבית. נוסף לכך, הרחבת סל השירותים אפשרה גם לחברים צעירים יותר וניידים, שעד כה נמנעו מלהצטרף לתוכנית להשתתף בקורסים, בהרצאות ובחוגים שניתנו במסגרת התוכנית.

תרומתה הרבה ביותר של התוכנית היא לביטחונם האישי של חבריה בשל האפשרות לקבל עזרה בשעת הצורך (לחצן מצוקה, אב/אם קהילה ו/או רכזת חברתית). 72% ייחסו חשיבות רבה לאפשרות לבחור בעצמם את השירותים שיצרכו בתוכנית.

לסיכום

ממצאי המחקר מראים, שהתוכנית אכן משפרת את המענים הניתנים לזקנים בקהילה תומכת המשודרגת. תורמים לכך הגיוון הרב והיכולת להתאים את השירותים לצורכי החברים ולהעדפותיהם וכן אפשרות הבחירה אשר מביאה להתאמה טובה יותר ומכבדת את רצונם של האזרחים הוותיקים. זאת, גם כחלק משינוי הגישה הפטרנליסטית שהייתה נהוגה בעבר בפיתוח שירותים לזקנים. האפשרות לבחור את השירותים ואף להחליפם מעת לעת מבטאת את השינוי המשמעותי בתוכנית קהילה תומכת. השינויים הללו מאפשרים להתאים את התוכנית לאוכלוסיות יעד נוספות ומגבירים את יכולתה להתחרות בנותני שירותים אחרים.

נספחים

ח

טופס דיווח לוועדת היגוי

קהילה תומכת

שם המחלקה לשירותים חברתיים: _____

שם הקהילה התומכת וסמל מסגרת: _____

שם הגורם המפעיל: _____

תאריך תחילת הפעלת הקהילה התומכת: _____

תאריך ועדת היגוי אחרונה: _____

תאריך נוכחי לדיווח: _____

החלטות ויעדים מוועדת היגוי קודמת: _____

מספר ועדות ההפעלה שהתקיימו ברבעון האחרון ומועדיהן: _____

מועדי השתתפות צוות הקהילה בפורומים ובהכשרות: _____

חברים	בודדים	זוגות	בתיאב	נתונים דמוגרפיים (סה"כ)
				מספר חברי קהילה תומכת כיום
				מושמי רווחה
				ניצולי שואה
				זכאים לגמלת סיעוד ומופנים מביטוח לאומי
				רשומים באופן ישיר למפעיל (משלמים מחיר מלא)
				מרותקי בית
				מספר הנושרים ממועד ועדת היגוי האחרונה ועד היום
				מספר המצטרפים החדשים ממועד ועדת היגוי האחרונה ועד היום

סיבות לנשירה (פטירה)/ מעבר לבית־אבות/מעבר דירה/סיבות כלכליות/אחר:

כוח אדם

אחוזי משרה/ בהתנדבות	שעות שבועיות	מספר אנשים	תפקיד
			מנהל/ת קהילה
			אב/אם קהילה
			רכז/ת חברתי/ת
			מתנדבים/פעילים מבין חברי הקהילה התומכת
			מתנדבים שאינם חברי הקהילה התומכת

תחומי הפעילות של המתנדבים:

סוגי השירותים

חלוקת חברים לפי סוגי השירותים במסגרת הסל. יש לציין את כל השירותים המוצעים בסל ומספר המקבלים אותם:

נתונים עדכניים ממועד ועדת היגוי (משתתפים בפועל)	בתי"אב רשומים	סוג השירות
ביקורי בית של רופא		שירות רפואי – לחצן מצוקה
הזנקות אמבולנס ללא אשפוז		
הזנקות אמבולנס עם אשפוז		
ייעוץ רפואי טלפוני		פעילות חברתית
תדירות הפעילות		
מספר משתתפים		

ביקורי בית

מספר ביקורי בית בחודש, ממועד ועדת ההיגוי האחרונה ועד היום:

אב קהילה	ביקורים יזומים	ביקורים בקריאה	תיקוני בית
פעילות פנאי	למרותקי בית, על ידי הרכזת החברתית ומתנדבים		

דיווח המרת שירותים

יש למלא עבור קהילות תומכות במודל סל גמיש. יש להכניס את כלל השירותים שחברי הקהילה בחרו לוותר עליהם בתמורה לשירות אחר. יש לציין את הסיבות המרכזיות להמרה (למה בחרו לוותר על השירות).

סוג השירות	מספר המוותרים	סיבות מרכזיות
שירות רפואי – לחצן מצוקה		
פעילות חברתית		
שירות 3		
שירות 4		

שירותים בתוספת תשלום

שירותים מיוחדים הניתנים בתשלום נוסף של חברי הקהילה (אם יש כאלה):

- בתנאי שיש מינימום ארבעה שירותים לבחירה הניתנים ללא עלות.
- גבייה מחברי קהילה עם דמנציה מחייבת אישור אפוטרופוס.

סוג השירות	מספר בתי־אב המקבלים את השירות	מספר בתי־אב מדיווח מוועדת היגוי קודמת	עלות השירות הנוסף

כללי

אתגרים והצלחות בתוכנית

קשיים ודילמות

יעדים לתקופה הקרובה (עד ועדת היגוי הבאה)

הערות

מודל כלכלי מומלץ

הוצאות קבועות				
עלות שנתית	מספר חודשים	עלות חודשית / הפעלה שנתית	היקף משרה	כוח אדם
	12		25%	מנהל/ת קהילה
	12		25%	רכז/ת חברתית
	12		100%	אב/ אם קהילה, כוננות
	12			אחזקת רכב וסלולרי
	12			ניהול, שיווק, מתנדבים
₪ 215,000				סה"כ כוח אדם
הוצאות שירותים				
עלות שנתית	מספר חודשים	עלות חודשית / שנתית		פעולות
-	12	-		שירות לבחירה
-	12			שירות לבחירה
-	12			כוננות רפואית ומוקד מצוקה
-	12	-		פעילות חברתית
₪ 168,000	12	₪ 14,000	70	שירותים לבחירה – כולל
₪ 168,000				סה"כ הפעלה
₪ 383,000				סה"כ כוח אדם + הפעלה לשנה
₪ 391,200	200		מספר חברים	הכנסות
₪ 8,200				נשאר לבלת"ם

מחושב לפי תעריף של 163 ₪ לאדם.

מיפוי אוכלוסייה

להקמת קהילה תומכת ולמיפוי שנתי בקהילה ותיקה

שם הרשות (בערים גדולות – אזור/לשכה): _____

לרשות המפעילה קהילה תומכת

מיפוי נתונים (מספרי)				
הגוף המפעיל	מספר קהילות קיימות	בתי-אב	זוגות	בודדים
מושבי רווחה	זכאי גמלת סיעוד	ניצולי שואה	נרשמים ישירים*	מרותקי בית

* חברי קהילה שנרשמו ישירות דרך הגוף המפעיל לתוכנית קהילה תומכת ומשלמים בגינה באופן פרטי ומלא.

מאפיינים

מאפייני הקהילה ואוכלוסייה: _____

מספר המשתתפים בפעילות חברתית בסה"כ: _____

מספר חברי קהילה שאינם משתתפים בפעילות חברתית והסיבות לאי-השתתפות: _____

פרופיל האזרחים הוותיקים ברשות
שבה קיימת או תוקם קהילה תומכת

מספר התושבים ברשות: _____

מספר האזרחים הוותיקים ברשות: _____

כמה מתוך מספר האזרחים הוותיקים ברשות הם:

עולים חדשים ומאילו מדינות: _____

ניצולי שואה: _____

מקבלי השלמת הכנסה: _____

מקבלי שירות במחלקת הרווחה: _____

זכאי גמלת סיעוד: _____

מרותקי בית: _____

מיכוי שירותים ברשות

סוג השירות	לא	כן	כמה
מועדונים חברתיים			
מועדוני תעסוקה			
תעסוקת בית			
בתים חמים			
מועדונים מועשרים			
מרכזי יום			
מתנ"סים			
חדרי כושר			
מכללות גמלאים / קתדרות			
אוזן קשבת			
מועדונים של מפעילים אחרים (ויצ"ו, בני ברית, אמונה, עמך...)			
אחר			

תפקידי צוות הקהילה

מנהלת הקהילה

דרישות מומלצות לתפקיד

- תואר ראשון לפחות.
- היכרות וניסיון בעבודה עם גיל זיקנה.
- יכולות ארגון וניהול גבוהים, גמישות ויצירתיות.
- יכולת עבודה בצוות ובשיתוף פעולה עם ממשקים מגוונים.
- ניסיון בניהול עובדים.
- יכולת ניידות וזמינות.
- שליטה ביישומי מחשב.

תחומי אחריות וסמכות

- **תכלול, ריכוז והנעת** תוכנית קהילה תומכת, כולל איתור וגיוס חברים לקהילה, שיווק התוכנית.
- **ניהול שוטף** של התוכנית לרבות ניהול תקציב, פיקוח ומעקב אחר דוחות, טיפול במאגר המידע, עבודה מול ספקי שירותים, כגון תמחור, עריכת חוזים, מעקב תשלומים.
- **ממונה ישיר** על אב/אם הקהילה והרכזת החברתית, לרבות פיקוח על עבודתם והדרכתם.
- **ריכוז ועדת ההיגוי:** מילוי ושליחת טופס דיווח לוועדת היגוי, למפקח המחוזי בטרם קיום הוועדה, זימון משתתפים, הכנת סדר יום, כתיבת פרוטוקול והפצתו למשתתפים, יישום החלטות הוועדה, מעקב אחר ביצוע החלטותיה.
- **ריכוז ועדת הפעלה:** זימון משתתפים, הכנת סדר יום, כתיבת פרוטוקול והפצתו למשתתפים, יישום החלטות הוועדה, מעקב אחר ביצוע החלטותיה.
- **קיום קשר שוטף** כולל העברת דיווחים לעו"סים במחלקות לשירותים חברתיים.
- **אחריות על בניית סקר** שביעות רצון המותאם לחברי הקהילה, הובלת ביצוע הסקר וריכוז הנתונים.

- **בניית סל השירותים** בהתאם לממצאי סקר הצרכים ובהתאם למסקנות ועדת ההפעלה.
- **בדיקה ופיקוח** על איכות השירותים הניתנים במסגרת התוכנית ומעקב אחר מיצוי סל השירותים המותאם.
- **גיוס מתנדבים** מתוך הקהילה ומחוצה לה והפעלתם. התאמת המתנדבים לפעילויות השונות.
- **שיתופי פעולה** עם ארגוני מתנדבים.
- **הפעלת הקהילה** התומכת בשעת חירום, כולל אחריות על הקמת מערך וליווי "שכן תומך".
- **השתתפות בהדרכות** המיועדות לצוותי קהילות תומכות. הפעלת מערכת המידע של הקהילה: עדכון נתונים, מעקב אחר הדיווחים של צוות הקהילה במערכת.

אם/אב קהילה

דרישות מומלצות לתפקיד

- יכולת ניידות וזמינות.
- רשיון נהיגה.
- יחסי אנוש מצוינים, יכולת הקשבה וסבלנות.
- יכולות טכניות טובות וניסיון בתיקונים קלים בבית.
- יכולת עבודה בצוות ובשיתוף פעולה עם ממשקים מגוונים.
- כושר ארגון וניסיון בעבודה ממוחשבת.
- ידיעת שפות - יתרון.

תחומי אחריות וסמכות

- **ליווי שוטף** של חבר הקהילה: ביקורי בית יזומים וסדירים לפחות אחת לחודשיים, תוך מתן אוזן קשבת לבעיותיהם ולציפיותיהם של חברי הקהילה. בהתאם לצורך עריכת ביקורים בתדירות גבוהה יותר בהתאם למיפוי החברים, על פי רמות תלות, ריתוק, בדידות וכדומה.
- **נגישות וזמינות** מרביים בטלפון הנייד. פרט לימי חופש שאושרו ובהם יהיה מחליף.

- **ביקור חברי הקהילה** חולים בביתם או מאושפזים לתקופה ממושכת בבית חולים (המצוי בתחומי העיר שבה פועלת הקהילה).
- **מתן עזרה בתיקוני בית** פשוטים ובסיסיים בבתי חברי הקהילה. בהתאם לצורך, תיאום עם בעלי מקצוע לתיקונים הדורשים מומחיות ופיקוח על עבודתם.
- **סיוע ותיווך** בין החבר לגורמים שונים בעת הצורך.
- **דיווח למנהלת הקהילה** במצבים שבהם ייתכן שנדרשת התערבות עו"ס.
- **קשר מול מוקד המצוקה** (אם יש לחבר הקהילה לחצן מצוקה):
 - התקנה ובדיקת לחצני המצוקה בבית של חבר הקהילה.
 - אחראי לקבלת הודעות על קריאת מצוקה ממוקד המצוקה ומעקב על השירות הניתן בעקבות הקריאה.
 - במקרה של נסיבות המצריכות אשפוז, ולאחר שהמוקד הזניק רופא או אמבולנס לפי המצב, תימסר על כך הודעה לאב/אם הקהילה ובאחריותם לוודא שבני המשפחה מודעים למצב.
 - במקרים שאינם מצריכים אשפוז, המוקד יידע את אב/אם הקהילה.
 - במקרים של אשפוז ועל פי שיקול דעת, על אם/אב הקהילה ליצור קשר מידי עם החבר בקהילה ולסייע לו ככל הנדרש.
- **סיוע לחברי הקהילה** בהתאמת הבית למצבם התפקודי, כגון התקנת מאחזים, גלאי תנועה ועזרים קלים נוספים. בהתאם לצורך, יש להמליץ לפנות לקופת חולים לשם קבלת ייעוץ ממרפא בעיסוק להתאמת הבית.
- **השתתפות בפעולות השיווק** אשר תתבצענה במהלך הקמת התוכנית והפעלתה השוטפת.
- **סיוע בביצוע סקר** הצרכים והעברתו לחברי הקהילה בהתאם להנחיות מנהל/ת הקהילה.
- **קשר רציף ושוטף** עם חברי הקהילה בשעת חירום והתארגנות בהתאם.
- **מתן עזרה לוגיסטית** לרכזת החברתית בהתאם לבקשתה, כגון: עזרה בהפעלה סדירה של חוגים וטוילים ויידוע חברי הקהילה על מועדם.
- **השתתפות בפורומים** ובהדרכות המיועדות לצוותי קהילה תומכת.
- **ניהול יומן אירועים** ותיעוד ביקורי הבית והפעילות.
- **השתתפות בוועדות** הפעלה והיגוי. עדכון נתונים ודיווח באופן שוטף במערכת המידע.

רכזת חברתית

דרישות מומלצות לתפקיד

- יחסי אנוש מצוינים, יכולת הקשבה וסבלנות.
- כושר ארגון, גמישות ויצירתיות.
- יכולת עבודה בצוות ובשיתוף פעולה עם ממשקים מגוונים.
- ניידות.

תחומי אחריות וסמכות

- **עריכת היכרות אישית** עם כל חבר קהילה חדש ומתן הסבר והדרכה על הפעילות החברתית.
- **היכרות עם השירותים** המספקים פעילות חברתית לאזרחים ותיקים הקיימים ברשות ויצירת שיתופי פעולה עימם.
- **עריכת ביקורי בית** קבועים (בסיוע מתנדבים) אצל חברי הקהילה המרותקים לביתם ופיתוח תוכנית פנאי מותאמת לצרכיהם.
- **פיתוח הפעילות החברתית** בהתאם למיפוי הצרכים והשירותים ויישומה לחברי הקהילה התומכת.
- **אחריות על הדרכה והפעלת מתנדבים** בנושאי הפגת בדידות והפעלה חברתית.
- **השתתפות בוועדות** היגוי וועדות הפעלה.
- **השתתפות בפורומים ובהדרכות** המיועדות לצוותי קהילה תומכת. עדכון נתונים ודיווח באופן שוטף במערכת המידע.

רשימת ציוד מומלצת

לארגז הכלים לתיקוני הבית

- פטישון + סט מקדחים 6-11
- מברגה נטענת + סט מקדחים 3-10
- מברג פיליפס גדול וקטן
- קאטר
- פלייר ופלייר פטאנט בינוני
- מפתח צינורות ומפתח שוודי גדול וגם בינוני
- סכין חיתוך
- מאריך חשמל נגלל 10 מטר עם מפסק פחת ובעל ת"י
- שקית דיבלים לגבס ושקית דיבלים לקיר 7 מ"מ ו-6 מ"מ
- ברגים קטנים 2 ס"מ וברגים 4 ס"מ
- שפכטל גדול ושפכטל קטן
- סולם עץ של חגית עד 190 ס"מ תקן ישראלי 1847, או en131
- פטיש
- פלס
- מטר

סילבוס לדוגמה

לקורס ההכשרה לצוותי קהילה תומכת

מפגש	נושא	תכנים מרכזיים
1	פתיחה	היכרות, תיאום ציפיות, רציונל
2	עמדות כלפי זיקנה	עמדות כלפי זיקנה, היכרות עם מאפייני האוכלוסייה.
3	שירות ממוקד אדם: מודל הבחירה האישית	עקרון הבחירה האישית בהפעלת הקהילה התומכת
4	הזדקנות מיטבית - מגמות	היכרות עם מפת המדדים להזדקנות מיטבית
5	היבטים פסיכולוגיים בזיקנה	תלות ועצמאות, שינויים בזיקנה ואובדנים של הזקן
6	דמנציה	מהי דמנציה, מאפיינים של אנשים עם דמנציה, כלים לזיהוי אדם עם ירידה קוגניטיבית ותקשורת עם בני המשפחה
7	בדידות	התופעה על סוגיה השונים ודרכי פעולה להפגת הבדידות
8	שייכות חברתית	הסבר המושג וקידום השתתפות חברתית ורשתות חברתיות דרך פעילות הקהילה
9	טיפול פליאטיבי	היכרות עם הטיפול הפליאטיבי והנחיות מקדימות
10	ביקור בית מיטבי	עקרונות בביצוע ביקור בית
11	מודל ההפעלה בקהילה התומכת	היכרות עם העקרונות של מודל העבודה בקהילה התומכת
12	הגדרות תפקיד בקהילה התומכת	היכרות עם ההגדרות ומשמעותן המעשית
13	מערכת המידע	היכרות עם "קהילתי" מערכת המידע של הקהילה התומכת
14	ניהול זמן	ניהול עצמי, חלוקת הזמן בין כלל משימות העבודה

תפקוד הקהילה בשעת חירום ביטחוני, מגפה, רעידת אדמה ועוד	קהילות תומכות בחירום	15
הכניסה לבית ושאלון היכרות	שאלון היכרות	16
השתתפות חברתית ופנאי בקהילה התומכת, השתתפות ופנאי בקרב מרותקי בית	השתתפות חברתית ופנאי	17
הגדרות, מאפיינים, שירותי הקהילה התומכת עבור מרותקי בית	מרותקי בית	18
היכרות עם זכויות ניצולי השואה	ניצולי שואה	19
צורות של תקשורת עם בני משפחה, רתימה, דילמות והתמודדות בעבודה עם בני משפחה	בני משפחה מטפלים	20
היכרות עם אביזרי עזר לתפקוד בבית	אביזרי עזר לתפקוד	21
אוריינות דיגיטלית בגיל השלישי	אוריינות דיגיטלית	22
סיור בתערוכה 'דיאלוג עם הזמן'	דיאלוג עם הזמן (במוזיאון הילדים חולון)	23
תקשורת נכונה עם הזקן, הצעת שירותים ושיווק התוכנית	שיווק ותקשורת בין-אישית	24
היכרות עם שירותים קהילתיים ברשות	שירותי הרווחה ברשות	25
היכרות עם חוקים וזכויות משרד הרווחה וביטוח לאומי	זכויות אזרחים ותיקים	26
היכרות עם תופעת ההתעמרות, סימני זיהוי ודרכי פעולה	חובת דיווח	27
קהילה תומכת כשירות של חוק סיעוד – התקשרויות, עקרונות הפעלה	קהילה תומכת בחוק סיעוד	28
חבר הקהילה כנכס, גיוס ושימור מתנדבים	התנדבות בקהילה תומכת	29
התמודדות עם אובדנים במהלך העבודה	התמודדות עם אובדנים	30
הצגת עבודות סיום עלי ידי הלומדים	עבודות סיום	31

תמחור שירותים

תמחור שירות

שם השירות: _____

תוכן השירות: _____

נותן השירות: עובד בצוות הקהילה/ ספק שירות חיצוני/ איש צוות של העמותה

שיטת התשלום: _____

חישוב עלויות

	עלויות קבועות
	עלויות משתנות
	מספר מינימום לשירות
	עלות לחבר
	עלות לנלווה
	סה"כ עלות לפעילות

בהתאם לכך - החלטה על תדירות השירות בתוך סל קהילה תומכת.

דוגמה לתמחור שירות

פרטי השירות	
שם השירות	מועדון חברתי – שבועי
תוכן השירות	פעילות שבועית של שלוש שעות במועדון, הכוללות הרצאות, חוגים מתחלפים, קפה ועוגיות.
נותן השירות	מפעילה את השירות הרכזת החברתית. בנוסף, משתמשים במרצים חיצוניים.
שיטת התשלום	התחייבות מראש למרצים. תשלום לפי פעילות.
עלויות	
עלויות קבועות	600 ₪ כולל תשלומי חשמל, ניקיון וכיבוד שוטף.
עלויות משתנות	200-300 ₪ למרצה. משתנה. פעם בחודש, פעילות של מתנדב/רכזת. ממוצע חודשי: 600 ₪.
מספר מינימום לשירות	40 משתתפים רשומים.
עלות לחבר	30 ₪ חודשי.
עלות לנלווה	-
סה"כ עלות לפעילות	1,200 ₪ חודשי.

סקר צרכים ושביעות רצון

שם מלא של חבר הקהילה: _____

שם ממלא השאלון: _____

תאריך: _____

שירותים קיימים

במסגרת הקהילה התומכת ניתן סל שירותים. נרצה לשמוע מה אתה חושב לגבי כל שירות הכלול בסל:

שירות	מקבל/לא מקבל	באיזו מידה השירות חשוב לך?	מתי בפעם האחרונה השתמשת בשירות?	באיזו מידה אתה מרוצה מהשירות?
לחצן מצוקה	מקבל את השירות	במידה רבה במידה בינונית / במידה מעטה / בכלל לא	בחודש האחרון לפני חודשיים לפני 3 חודשים או יותר כלל לא השתמשתי	במידה רבה במידה בינונית / במידה מעטה / בכלל לא
פעילות חברתית שבועית	מקבל את השירות	במידה רבה במידה בינונית / במידה מעטה / בכלל לא	בחודש האחרון לפני חודשיים לפני 3 חודשים או יותר כלל לא השתמשתי	במידה רבה במידה בינונית / במידה מעטה / בכלל לא
שירותים נוספים (הכניסו כאן)				
שירותים נוספים (הכניסו כאן)				

אי־שימוש בשירותים

אם לא מקבל את השירות - על ממלא השאלון לרשום את הסיבה:
לא מעוניין /מקבל במסגרת אחרת/ לא ידעתי שאפשר לקבל/ סיבה כלכלית /אחר:

צורך בשירותים נוספים

מהם תחומי ההתעניינות שלך? האם יש לך תחביבים? דברים שאתה אוהב לעשות?

אנו חושבים על פיתוח שירותים נוספים לחברי הקהילה. אילו מבין השירותים הבאים
היית מעוניין לקבל?

במידה שלא – האם את/ה מקבל את השירות במקום אחר והיכן?	האם היית מעוניין לקבל את השירות?	פירוט שירותים מוצעים כולל תדירות ועלות כספית נוספת במידת הצורך
☐ לא ☐ כן, פרט: _____	☐ כן ☐ אולי ☐ לא	שירותים אפשריים להוספה
☐ לא ☐ כן, פרט: _____	☐ כן ☐ אולי ☐ לא	שירותים אפשריים להוספה

האם יש שירות שהיית מעוניין לקבל במסגרת הקהילה התומכת ולא הוזכר קודם?

□ לא.

□ כן, פרט: _____

שביעות רצון כללית

השאלות הבאות הן כלליות על מהי הקהילה התומכת בשבילך - ובאיזו מידה:

בכלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה מאוד	
0	1	2	3	האם הקהילה התומכת עוזרת לך בחיי היום-יום?
0	1	2	3	האם הקהילה התומכת תורמת לך בשיפור איכות החיים?
0	1	2	3	האם אתה מרוצה מהאפשרות להחליף שירותים*?
0	1	2	3	האם באופן כללי, אתה מרוצה מהתוכנית?

* שאלה זו צריכה להישאל רק כאשר מאפשרים להחליף שירותים.

טופס הרשמה לדוגמה

פרטים אישיים לחברי קהילה תומכת (יחיד או זוג)		
		שם ומשפחה
		תאריך לידה
		תעודת זהות
		טלפון בבית
		נייד
		דוא"ל
		כתובת
		תאריך הצטרפות

פרטי קרובי משפחה	
	שם ומשפחה
	קירבה
	טלפון בבית
	נייד
	כתובת
	דוא"ל
	תאריך מילוי הטופס

טכסים לדוגמה - הצטרפות לקהילה תומכת

טופס הצטרפות – יחיד או זוג

שם: _____ ת.ז: _____

שם: _____ ת.ז: _____

כתובת: _____

טלפון : נייד לחבר: נייד לחברה:

שם איש הקשר: _____ הקירבה: _____

טלפון נייד: _____

1. אני הח"מ מבקש/ת להצטרף לתוכנית קהילה תומכת, המופעלת על ידי

2. הריני מצהיר, כי קראתי בתשומת לב את תנאי ההסכם וההתקשרות

המפורטים בטופס זה והסכמתי לכל האמור ללא הסתייגות שהיא.

3. ידוע לי כי סל השירותים שאותו אני זכאי לקבל הוא כמפורט בנספח

השירותים המצורף לטופס זה, וכי כל השירותים המפורטים בהסכם זה

יופעלו ו/או יינתנו לי על ידי הקהילה התומכת _____.

4. עבור השירותים הנ"ל אשלם תשלום חודשי בסך של _____ ש"ח.

סכום זה יהיה צמוד למדד המחירים לצרכן כפי שהיה ידוע במועד החתימה

על טופס הצטרפות זה.

5. התשלום ייעשה בהוראת קבע.

6. תקופת ההתקשרות היא לשנה אחת החל מיום _____ ותוארך

בכל שנה באופן אוטומטי לשנה נוספת.

ידוע לי ואני מאשר/ת כי התוכנית תלווה במחקר הערכה הבוחן את השפעת התוכנית, עמידה ביעדים ושיפור התוכנית בעתיד. אני מאשר/ת כי הוסברה לי מטרת המחקר וחשיבותו וכן כי במסגרת המחקר, יועבר מידע אודותיי לצוות המחקר ו/או שותפים שיבצעו מחקרים ויתכן ואתבקש להתראיין אודות תרומת התוכנית עבורי ושביעות רצוני ממנה. הובהר לי כי בכל מקרה, הפרטים האישיים שלי ושל כל משתתפי התוכנית יישמרו בסודיות.

אני מאשר / לא מאשר את השתתפותי במחקר.

פרטי המשתתף/ת

שם משפחה	שם פרטי	תעודת זהות
תאריך	חתימה	

נספח להסכם הצטרפות

טופס הצטרפות – יחיד או זוג

שם: _____ ת.ז: _____

שם: _____ ת.ז: _____

כתובת: טלפון בבית:

טלפון נייד: דוא"ל: _____

טלפון נייד: דוא"ל: _____

שוויי של שירות קהילה תומכת הינו 163 ₪. השירות כולל אב קהילה + קשר אישי, תיקונים קלים, תיווך לגופים וארגונים וסיוע בפתרון בעיות יום-יומיות. בנוסף, באפשרותך לבחור שני שירותים נוספים ממבחר החבילות הבאות, ללא תוספת תשלום.

חברים המעוניינים ביותר משני שירותים נוספים, יכולים להוסיף שירותים, בתוספת תשלום של 35 ₪ לכל שירות נוסף.

סל השירותים (דוגמה)

יש לסמן את השירותים שנבחרו:

שירותים שנבחרו	סוג השירותים
מסלול הביטחון האישי	לחצן מצוקה ושירותים רפואיים לבית־אב.
מסלול חברתי	פעילות חברתית שבועית לבית־אב: ב _____
קידום בריאות	פגישות אחת לשבוע להליכה נורדית משותפת.
אב קהילה מתגבר	ביקור חודשי, כולל אפשרות של הבאת תרופות אחת לחודש.
מסלול תיקונים פרימיום	תיקונים בבית, כולל עלות חלקי החילוף עד 180 ₪ בחצי שנה.
מסלול הצגות	לציין בדיוק מה כולל.

עלויות

סה"כ דמי המנוי לחודש	תוספת תשלום לשירותים נוספים	מספר השירותים שנבחר	עלות המנוי החודשי הקבועה

הערות

- ניתן לשנות את הרכב השירותים אחת לרבעון. במידה ותתנתק לפני סיום הרבעון, תחויב בעלות היחסית של צריכת השירותים המיוחדים.
- קיום השירותים מותנה במינימום של נרשמים.
- כל יתר הוראות ההסכם המקורי ימשיכו לחול ללא שינוי.

 תאריך

 חתימת חבר הקהילה

פרסום לקהילה תומכת

(דוגמה)

משרד הרווחה
והביטחון החברתי

קהילה תומכת

הקהילה התומכת מספקת שירותים הדרושים לך בסביבת מגוריך ומעניקה לך ביטחון אישי, איכות חיים ושקט נפשי 24 שעות ביממה.

השירות כולל שירות אב קהילה + קשר אישי, תיקונים קלים, תיווך לגופים וארגונים וסיוע בפתרון בעיות יומיומיות.

בנוסף, תוכלו לבחור 2 שירותים נוספים ממבחר המסלולים הבאים, ללא תוספת תשלום.

-
מסלול הביטחון האישי: לחצן מצוקה ושירותים רפואיים לבית אב.
-
מסלול חברתי מועדון שבועי: פעילות חברתית במועדון הקהילה התומכת הכולל שיעור התעמלות/אומנות, ארוחת בוקר בריאה, הרצאות וסדנאות מגוונות, מסיבות בחגים והשתתפות בפרויקטים קהילתיים.
-
מסלול קפה ומאפה ופגישה חודשית: 4 כרטיסי קפה ומאפה (ב-4 חודשים) בקפה "רולדין", בנוסף יתקיים מפגש חודשי בקפה הכולל תוכן חברתי-תרבותי. ניתן להשתמש בכרטיס בכל זמן.
-
מסלול חברתי מטייל: טיול יומי אחת לרבעון - בעלות סמלית של 20 ₪ בלבד לאדם. (2 טיולי חוץ יומיים ו-2 טיולים מקומיים קצרים).
-
מסלול טיפוח: קבלת שובר טיפוח על סך 180 ₪ למימוש בחצי שנה. (פדיקור רפואי, מיניקור+לק ג'ל, גבות, שפם ועוד).
-
מסלול שירות הסעות: ניתן החזר תשלום עד 80 ₪ עבור שירות מוניות בשכונה בכל רבעון בהתאם לקבלות.

לפרטים והצטרפות:

רכות חברתית 050-0000000	אב קהילה 050-0000000
----------------------------	-------------------------

שאלון היכרות

איתור צרכים והעדפות לפעילות חברתית

יש להשתמש במידע מהתיק האישי למילוי הפרטים האישיים.

פרטים אישיים				
	שם משפחה			שם פרטי
	שנת עלייה	גיל:		שנת לידה
כן / לא	שורד שואה			ארץ לידה
				השכלה
				מקצוע
				שפות
				מצב משפחתי
				מספר ילדים
				גר עם
				האם יש מטפל מתעם חוק סיעוד
				מספר שעות מטפל
				נגישות לדירה קומה, מעלית

שאלות פתוחות

תחומי עניין, עיסוקים ופעילויות

מה הם תחומי העניין שלך, אילו תחביבים יש לך ומה אתה אוהב לעשות?

האם ולקח אתה אוהב להאזין ברדיו / במחשב / בטלוויזיה? (להתייחס גם למוזיקה)

האם אתה עושה זאת? _____

מה אתה אוהב לעשות עבור אחרים? _____

במה אתה הכי מתגאה? _____

תדירות הפעילות

מה תדירות היציאה שלך מהבית?
מספר פעמים בשבוע / פעם בשבוע / פחות מפעם בשבוע

כאשר אתה יוצא מהבית, לאיזו מטרה אתה עושה זאת?

אם המרוויחן השיב כי ממעט לצאת מהבית יש לשאול:
מדוע אינך יוצא לעיתים קרובות יותר מהבית?
מתקשה / חושש / לא רוצה / אין לי לאן לצאת / קושי כלכלי / נגישות/ אחר:

האם אתה משתתף בפעילויות חברתיות או בפעילויות פנאי כלשהן?
כן. פגישות עם חברים / משפחה, חוגים, הרצאות, מועדון, מרכז יום, פעילות במסגרת
הבית, אחר: _____

לא: מדוע? _____

איך אתה מגיע לפעילות? באופן עצמאי / הסעה/ בן משפחה/ מלווה/מתנדב

אם הייתה לך הסעה / ליווי לפעילות, האם היית משתתף יותר? _____

פרטים נוספים

האם יש דברים נוספים שבהם אתה עוסק כיום? _____

האם אתה מרוצה מהאופן שבו אתה מעביר את זמנך? _____

ממה אתה מרוצה? _____

ממה אתה לא מרוצה? _____

האם יש עיסוקים שהיו חלק מהשגרה שלך בעבר, שגרמו לך סיפוק ועניין ואתה

מתגעגע לעסוק בהם? _____

האם יש פעילויות שאף פעם לא עשית ואתה מעוניין לעשות? (ניתן לתת דוגמאות

מפעילויות של הקהילה) _____

האם יש תחום מסוים שתרצה להרחיב בו את ידיעותיך? _____

אם יש לך יש ילדים/ נכדים - מה טיב הקשר שלך עם ילדיך / נכדיך? _____

מה תדירות המפגשים והשיחות שלכם? _____

אוריינות דיגיטלית

האם יש ברשותך טלפון חכם? כן / לא

_____ האם אתה יודע כיצד להשתמש בו?

_____ האם יש לך רשת אינטרנט בבית? WI FI?

_____ האם אתה משתמש במחשב או בטאבלט?

_____ האם אתה משתמש בוואטס־אפ? _____ האם אתה מבצע שיחות וידאו בוואטס־אפ?

_____ האם תהיה מעוניין שנצרף אותך לקבוצת וואטס־אפ של הקהילה?

אם אינו יודע להפעיל טלפון / מחשב - האם תהיה מעוניין ללמוד כיצד להפעיל את

_____ הוואטס־אפ ו/או כיצד להשתמש באינטרנט?

התנדבות

למתנדבים פוטנציאלים (להציע לאנשים שנראה כי מסוגלים להתנדב)

במסגרת הקהילה התומכת אנו מפעילים מתנדבים שיכולים להתנדב במגוון תחומים בהתאם לתחומי העניין, הכישורים והעדפות שלהם.

האם אתה מעוניין להתנדב? כן / לא

_____ אם כן, באיזה תחום הנך מעוניין להתנדב?

מה חשוב לך שיקרה בהתנדבות? מה הציפיות שלך? (חברים, קבוצת שייכות,

מסגרת, סיבה לקום בבוקר, עזרה לזולת, משהו בשביל הנשמה, התאוררות מחיי

_____ היום־יום וכו')

כעת יש להציע התנדבויות רלוונטיות לקהילה (התנדבות בבית של חבר קהילה שמתקשה לצאת מביתו / שיחות טלפוניות / הפעלה קבוצתית / הכנת אוכל / סיוע טכני / סיוע דיגיטלי/ ליווי רפואי ועוד), או להגיד שיצרו עימו קשר בהמשך כאשר תהיה התנדבות רלוונטית.

התאמת פעילות עבור אנשים המרותקים לביתם

חלק מהשירות שהקהילה התומכת מספקת הוא פעילות חברתית ופעילות פנאי. מכיוון שקשה לך לצאת לפעילות קבועה מחוץ לבית, קיימת אפשרות שיגיע לביתך מתנדב בכדי שתעסקו יחד בפעילות הפנאי המועדפת עליך.

האם כיום מבקר אצלך מתנדב? כן / לא.

אם כן -

באיזו תדירות? _____

לאיזה ארגון הוא שייך? _____

מה אתם עושים יחד? _____

האם אתם עוסקים בפעילות כלשהי? _____

האם אתה מעוניין שיגיע אליך מתנדב לביקור בתדירות קבועה ויחד תעסקו בפעילות

מסוימת? _____

בהמשך לדברים שהעלת נראה כי יכול להתאים לך (כאן יש לפרט פעילויות על פי תחומי העניין שבחר ולאשר אותם יחד איתו) :

_____ האם חשוב לך שהמתנדב יהיה: גבר / אישה, צעיר / מבוגר

_____ האם יש ימים או שעות שבהן לא מתאים לך שיגיע מתנדב?

אם רלוונטי - האם אתה מעוניין במתנדב לשיחה טלפונית / שיחת וידאו? כן / לא

לאדם שמעוניין במתנדב יש לומר: כעת המשימה שלי היא לחפש את המתנדב אשר יתאים באופן הטוב ביותר לך ולהעדפות שלך. זה יכול לקחת קצת זמן, אך אני אדאג להיות איתך בקשר ולעדכן אותך על התפתחות הדברים.

בנוסף, אם רלוונטי, יש להציע -

_____ הצטרפות לקבוצת וואטס־אפ חברתית

_____ שליחת מידע על הרצאות ומפגשים דיגיטליים

_____ קבלת ערכות פעילות (להציע ולרשום אילו ערכות פעילות)

_____ פעילויות מיוחדות מחוץ לבית, כגון: מסיבות, טיול מותאם, הרצאה, הופעה

אם נראה כי האדם יכול לעשות משהו במסגרת ביתו עבור אחרים (כגון סריגה כתרומה, הכנת עוגות, עזרה בשיעורים וכו') מומלץ להציע לו אפשרות זו

מצב תפקודי – לאנשים עם מגבלה

(את רוב השאלות יש למלא על פי התרשמות)

האם שתי הידיים מתפקדות? כן / לא. מהי היד הדומיננטית? ימין / שמאל.

האם ובאיזו יד קיימת מגבלה? ימין / שמאל

האם מדבר וניתן להבין את דבריו? כן / לא. פרט: _____

האם מצליח להבין את הנאמר לו? כן / לא. פרט: _____

קשיים בראייה

כן, פרט: _____ / לא / מרכיב משקפיים.

קשיים בשמיעה

כן, פרט: _____ / לא / נעזר במכשיר שמיעה.

ישיבה

תקינה / נוטה לצדדים _____

הליכה:

עצמאי, משתמש במקל/ הליכון/ כיסא גלגלים, נעזר במלווה, מרותק לכיסא / למיטה.

טווח הליכה:

מסוגל ללכת - בתוך הבית / בסביבת הבית / ברחוב / מספר רחובות, לא מסוגל ללכת.

יכול לפתוח בעצמו את הדלת ולקבל בכוחות עצמו מתנדב שיגיע לביתו? כן / לא.

האם יכול לעלות ולרדת במדרגות:

יכול ללא קושי / יכול אך מתקשה / זקוק לעזרת אדם אחר / לא יכול כלל.

התרשמות כללית ממצבו של המרואיין

האם ערני / רדום? האם נראה מדוכדך? האם יוצר קשר עין? האם מספר על עצמו ברצון? האם משתף פעולה? האם מחייך במהלך השיחה? האם נלהב לדבר ולספר? האם עונה לעניין? האם נשמע או נראה מבולבל? האם יודע היכן נמצא?

האם מצב הבית ראוי, מאורגן ומאוורר דיו לכניסה של מתנדב? _____

הערות: _____

סיכום הריאיון והמלצות ליישום

לאחר סיום הריאיון ויציאה מבית חבר הקהילה יש לרשום סיכום. הסיכום ילווה אותנו בהתאמה ובמעקב על ההשתתפות בפעילות. כמו כן, נוכל להיעזר בו לשם שילוב משתתפים בתכניות ובפרויקטים הנעשים בשיתופי פעולה עם גופים אחרים (כגון: "אמץ סבא", בישול משותף, סריגה לתרומה, הדרכות דיגיטליות ועוד).

פעילות פנאי - מצב נוכחי _____

תחומי עניין _____

דגשים בנוגע למצב התפקודי והניידות _____

דגשים בנוגע לתקשורת, למצב קוגניטיבי ולמצב הרגשי _____

אוריינות דיגיטלית _____

קשרים חברתיים ומשפחתיים - יש / אין. תקינים / לא תקינים _____

אם אינו משתתף בפעילות חברתית ובפעילות פנאי - מה הגורמים לכך:

מרותק בית: כן / לא מתאים ומעוניין במתנדב: כן / לא

יכול ומעוניין להתנדב: כן / לא

הצעות ליישום _____

צורך במעורבות נוספת (פנייה לרווחה, דברים נוספים שיש לבצע במסגרת הקהילה
התומכת, ועוד) _____

מעקב יישום _____

שם המראיין ותאריך _____

כרטיס חירום אישי

לחברי הקהילה התומכת

(העתק לחבר קהילה והעתק לאב או אם קהילה)

פרטים אישיים

מגדר	תאריך לידה	מספר זהות	שם פרטי	שם משפחה
גבר / אישה / אחר				

כתובת פרטית

מספר טלפון	ישוב	מספר בית	רחוב

פרטים משפחתיים

פרטי התקשרות	שם בן/ בת הזוג

פרטי התקשרות:	שמות הילדים/ אפוטרופוס

פרטים נוספים

_____ האם קיים עורף משפחתי או תמיכה משפחתית:

_____ מצב רפואי:

_____ תרופות:

_____ טיפולים נוספים:

_____ מצב תפקודי:

_____ האם קיים ממ"ד בבית:

_____ הסיוע הנדרש בחירום:

_____ פרטי איש קשר בשעת חירום:

_____ שכן תומך:

_____ האם יש מטפל או עובד זר? אם כן, פרטי התקשרות:

_____ פרטי התקשרות אב או אם קהילה:

